

STORTINGET

Innst. 513 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Meld. St. 26 (2024–2025)

Innstilling fra finanskomiteen om Finansmarkeds- meldingen 2025

Til Stortinget

1. Innledning

1.1 Sammendrag

Regjeringen legger frem den årlige meldingen om finansmarkedene. Kapittel 2 omhandler utsiktene for finansiell stabilitet. Kapittel 3 omfatter konkurranse i bankmarkedet og andre finansielle markeder, samt kapitaltilgang for husholdninger og bedrifter. I kapittel 4 redegjøres det for regjeringens arbeid med å legge til rette for gode og forutsigbare rammevilkår for finansnæringen. Det fremgår av sentralbankloven § 1-8 at departementet minst årlig skal gi melding til Stortinget om virksomheten i Norges Bank. I tråd med dette redegjøres det i kapittel 5 for virksomheten til Norges Bank i 2024. Norges Banks årsrapport følger som uttrykt vedlegg til meldingen. En oversikt over virksomheten til Finanstilsynet, Folketrygdfondet og Det internasjonale valutafondet (IMF) i 2024 er gitt i kapitlene 6 til 8. Hvert år legges det også frem en egen stortingsmelding om forvaltningen av Statens pensjonsfond.

Dette kapitlet gir oversikt over hovedinnholdet i meldingen.

1.2 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eigil Knutsen, lederen Tuva

Moflag, Tellef Inge Mørland, Bjørnar Skjæran, Maria Aasen-Svensrud og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Emilie Mehl, Ole André Myhrvold og Geir Pollestad, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Sigrid Zurbuchen Heiberg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, tar omtalen til orientering.

Komiteen viser til at det ble gjennomført høring på Meld. St. 26 (2024–2025) Finansmarkedsmeldingen 9. mai 2025, der sentralbanksjef Ida Wolden Bache var spesielt invitert for å orientere om utøvelsen av pengepolitikken. Referatet fra høringen med sentralbanksjefen er lagt ved denne innstillingen som vedlegg 1. Det er også innkommet ytterligere skriftlige innspill til komiteen. Merknader knyttet til Representantforslag 240 S (2024–2025) om en handlingsplan for å styrke finansnæringen i Norge er også inntatt i komiteens behandling av Finansmarkedsmeldingen. Komiteen viser til rettebrev fra finansminister Jens Stoltenberg av 27. mai 2025, som er lagt ved denne innstillingen som vedlegg 2.

2. Utsiktene for finansiell stabilitet

2.1 Sammendrag

Stabil tilgang til finansielle tjenester er viktig for at moderne økonomier skal fungere godt. De samfunnsmessige kostnadene ved uro og kriser i finansmarkedene kan være store og langvarige. Regjeringen arbeider for å legge til rette for effektive finansmarkeder og finansiell stabilitet, og legger stor vekt på at finansmarkedene skal være robuste mot forstyrrelser og ha evne til å opprettholde tjenestetilbudet også i dårligere tider. Utsiktene for finansiell stabilitet i Norge påvirkes av utviklingen i norsk og internasjonal økonomi og internasjonale finansmarkeder. Etter kraftig gjeninnhenting i årene etter pandemien har veksten i norsk økonomi dempet seg de siste par årene. Den registrerte arbeidsledigheten er fortsatt lav, og veksten i sysselsettingen har vært høy. Prisveksten har kommet betydelig ned siden slutten av 2022.

Det vises til meldingen for nærmere omtale.

2.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at norske banker er solide og har vist god lønnsomhet de siste årene. Dette er viktig for den finansielle stabiliteten i landet. Samtidig mener komiteen det er avgjørende at man fortsatt sikrer god konkurranse i markedet, slik at kundene ikke betaler en unødvendig høy pris for banktjenestene. Gitt de betydelige overskuddene bankene har hatt de siste årene, mener komiteen det bør vurderes ytterligere tiltak som kan lette bytte av bank og forsterke konkurransen i markedet.

Komiteen merker seg at Finansmarkedsmeldingen peker på at boligprisene har vært mer robuste for renteøkninger enn mange hadde sett for seg. Komiteen mener det er et mål at man fremover legger til rette for at flere skal kunne komme inn på boligmarkedet, og at dette må skje uten at man pådrar seg en uforsvarlig stor gjeldsbyrde. Komiteen ser det som positivt at det fra nyttår av ble gjort enkelte lettelser i utlånsforskriften, for at flere med betjeningsevne, men noe mindre egenkapital skulle få mulighet for å kjøpe sin egen bolig. Finansmarkedsmeldingen omtaler videre Sparebankutvalgets anbefalinger og prosessen som har vært rundt egenkapitalbevisets stilling og tilbakemeldingene fra Den europeiske banktilsynsmyndigheten (EBA) knyttet til denne problemstillingen. Komiteen mener at det er ønskelig med tydeligere avklaring av det regulatoriske grunnlaget for EBAs vurderinger, og ser derfor positivt på at Finansdepartementet i brev av 25. april 2025 har bedt om at Finanstilsynet anmoder EBA om å skriftlig utdype sin forståelse av det regulatoriske grunnlaget for de vurderingene som er gjort i den forbindelse. Ko-

miteen viser videre til at Finansdepartementet som en del av oppfølgingen av Sparebankutvalgets utredning og eventuelle avklaringer fra EBA vil gjøre en selvstendig vurdering av norske egenkapitalbevis opp mot kravene som stilles til rene kjernekapitalinstrumenter etter kapitalkravsforordningen (CRR). Komiteen vil understreke viktigheten av at egenkapitalbeviset bevarer som et velfungerende kapitalinstrument også i fremtiden.

Komiteen viser videre til at Finansdepartementet i november 2024 etablerte en arbeidsgruppe for å utrede norsk gjennomføring av EUs nye hvitvaskingspakke. Utredningen skal ferdigstilles innen utgangen av 2025. Komiteen merker seg at arbeidsgruppen skal særskilt vurdere om arbeidet relatert til registeret over reelle rettighetshavere kan ferdigstilles tidligere, herunder om flere aktører kan få tilgang til registeret. Komiteen har uttrykt støtte til at registeret skal være så åpent som mulig, og at den rettslige tvilen rundt dette må avklares så fort som mulig, jf. Innst. 365 L (2023–2024).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til meldingens omtale av sikkerheten og beredskapen i den digitale infrastrukturen i Norge, og at meldingen slår fast at den overordnet vurderes som robust. Flertallet viser til Totalberedskapskommisjonens vurdering av at det er viktig for å planlegge for at den elektroniske infrastrukturen blir utilgjengelig over lengre tid, og også lengre tid enn man i dag har beredskap for. Både Totalberedskapskommisjonen og NSM sine vurderinger, som det vises til i meldingen, fremhever behovet for å ha alternative løsninger og å ha en plan for reserveløsninger.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, viser videre til at det med Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen ble satt ned et offentlig utvalg for å se på hvordan man kan sikre trygge og enkle betalinger for alle fremover (Betalingsutvalget, NOU 2024: 21), og også etablert en arbeidsgruppe som har vurdert beredskapen i de digitale betalingssystemene. Av forslagene for styrket beredskap finner vi blant annet at varigheten av BankAxept som reserveløsning bør forlenges ytterligere, at det bør klargjøres hva slags rolle myndighetene kan og bør ta i situasjoner med langvarige kriser i den finansielle infrastrukturen, og at kontanter fortsatt bør ha en beredskapsrolle. I sin rapport om «Forslag til tiltak for å styrke beredskapen i betalingssystemet», som ble lagt frem 7. mars 2025, understreker arbeidsgruppa viktigheten av at Finansdepartementet raskt følger opp anbefalingene. Dette flertallet støtter

dette, og forventer at departementet følger opp anbefalingene, og at Stortinget blir informert om dette arbeidet senest i neste finansmarkedsmelding.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Rødt, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti viser til meldingens omtale av Sparebankutvalgets anbefalinger og forholdet til EUs kapitalkravsregelverk (CRR). Disse medlemmer vil presisere viktigheten av at vi har et mangfold av regionale og lokale sparebanker for å sikre tilgang på kapital og investeringer i hele Norge.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Kristelig Folkeparti registrerer at det har vært vanskelig å få innsyn i korrespondansen mellom Finanstilsynet og EBA angående egenkapitalbevisets stilling, og at det derfor også har vært vanskelig å få klarhet i hvilke juridiske vurderinger som legges til grunn i diskusjonen. Disse medlemmer mener det er positivt at regjeringen nå har bedt Finanstilsynet få en utdypning fra EBA om den juridiske vurderingen rundt egenkapitalbeviset, og at denne utdypningen skal være i en slik form at den er mulig å offentliggjøre. Det er videre positivt at finansministeren, i svar på skriftlig spørsmål nr. 1589 (2024–2025) fra stortingsrepresentant Kjerstin Wøyen Funderud, Senterpartiet, om temaet klargjør:

«Uavhengig av alle andre forhold, vil jeg for øvrig understreke at Finansdepartementet vil gjøre en selvstendig vurdering av om egenkapitalbeviset oppfyller kravene til ren kjernekapital i kapitalkravsforordningen.»

Og:

«Departementet legger til grunn for dette arbeidet at vi ønsker å bevare egenkapitalbeviset som et velfungerende kapitalinstrument for norske sparebanker»

Disse medlemmer viser til at man også i meldinga er tydelig på at departementet skal arbeide med å følge opp Sparebankutvalget og sikre at egenkapitalbeviset fortsatt kan godkjennes som ren kjernekapital i sparebankene.

Disse medlemmer viser for øvrig til følgende vedtak som ble fremmet og vedtatt i forbindelse med behandlingen av Totalberedskapsmeldingen Meld. St. 9 (2024–2025), jf. Innst. 242 S (2024–2025):

«Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Venstre, fremmer på denne bakgrunn følgende forslag: Stortinget ber regjeringen sørge for at det finnes tilstrekkelig finansiell beredskap, og særlig sørge for rammebetingelser som gjør at Norge har norskeide banker og finansinstitusjoner som betjener det norske markedet.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at konkurransen i bankmarkedet – og særlig i boliglånsmarkedet – fremdeles ikke fungerer tilfredsstillende for forbrukerne. Disse medlemmer deler bekymringen fra flere høringsinstanser om at det reelle konkurransebildet, spesielt regionalt og lokalt, er svake enn det meldingen gir inntrykk av. Markedsandelen til de største bankene er høy i mange regioner, og det blir stadig vanskeligere for nye og små aktører å etablere seg.

Disse medlemmer viser også til den pågående fusjonsbølgen i sparebanksektoren, som forsterker markedsrett og kan bidra til mindre mangfold i tilbudet og høyere lånekostnader for forbrukere. Disse medlemmer mener regjeringen må kartlegge hvordan strukturendringer i bankmarkedet påvirker konkurransen, og advare mot utviklingen mot «dagligvaretilstander» i boliglånsmarkedet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at utlånsforskriften fortsatt gjør det vanskelig for unge og førstegangskjøpere å komme seg inn på boligmarkedet. Disse medlemmer anerkjenner at forskriften hadde en funksjon i en periode med høy gjeldsvekst og lav rente, men mener at situasjonen nå er vesentlig endret. Gjeldsveksten i husholdningene er fallende, rentenivået er betydelig høyere enn under lavrenteregimet, og bankene er allerede underlagt en plikt til å avslå lån når kundens betalingsevne ikke er tilstrekkelig. Disse medlemmer viser videre til at forskriften har utilsiktede virkninger, som større avhengighet av arv og redusert selveierandel, og mener det nå er liten grunn til å videreføre utlånsforskriften.

Disse medlemmer mener bankene selv er best egnet til å gjøre helhetlige og ansvarlige vurderinger av låntakernes betalingsevne, og at dagens forskrift undergraver bankenes profesjonelle skjønn. Forskriften har blitt gjort permanent fra 2025, men disse medlemmer mener at dette tvert imot bør være tidspunktet for å avslutte ordningen.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen uten ugrunnet opphold avvike utlånsforskriften, slik at bankene fullt ut kan vurdere låntakernes betjeningsevne på selvstendig grunnlag.»

Disse medlemmer er videre kritiske til flere av forslagene som følger av Sparebankutvalgets anbefalinger, og viser til at en svekkelse av egenkapitalbevismodellen vil kunne føre til økt sentralisering, redusert kapitaltilgang i distriktene og mindre mangfold i det norske banksystemet. Disse medlemmer under-

streker viktigheten av å bevare en sterk og desentralisert sparebankstruktur, som bidrar til lokal verdiskaping og konkurranse.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti viser til at det i dag ikke er noen kvantitativ begrensning på hva banker kan holde av risikable, private rentepapirer eller derivater, og at vi ikke har noen garanti for at bankene i fremtiden ikke vil ta større risiko i verdipapirer eller derivater. Et mindretall i Finanskriseutvalget anbefalte at bankenes adgang til å ta risiko gjennom annen aktivitet enn kjernevirksomheten bør avgrenses ytterligere ut over det som i dag er nedfelt i norsk bank- og konsernlovgivning.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som ytterligere reduserer bankenes adgang til å ta risiko utenfor kjernevirksomheten.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at Norges Bank, Finanstilsynet, IMF og OECD over år har pekt på høye boligpriser og økende gjeldsgrad blant norske husholdninger som en betydelig risikofaktor for norsk økonomi. Disse medlemmer viser til at til tross for at gjeldsbelastningen har avtatt noe de siste årene, er husholdningenes gjeld i forhold til inntekt fortsatt høy, og at boligprisene har vokst mer enn konsumprisene og husholdningenes inntekter. Disse medlemmer viser til at bolig i løpet av de siste tiårene har gått fra å være et velferdsgode til å i større grad bli et spekulasjonsobjekt, og at boligmarkedet øker de økonomiske forskjellene i samfunnet.

Disse medlemmer mener det er avgjørende at en innskjerping i utlånspraksisen ikke bare skjer ved renteøkninger, da dette rammer de mest sårbare låntakerne hardest, og i seg selv kan utgjøre en systemisk risiko. Disse medlemmer viser til at det er to måter for myndighetene å regulere kreditt på – gjennom pris, dvs. rentesetting, og gjennom mengde, dvs. gjennom utlånsforskrift eller andre former for kvantumsbegrensninger. Disse medlemmer peker på at regulering av mengden kreditt kan dempe behovet for å øke styringsrenten i en situasjon med høyt aktivitetspress i økonomien.

Disse medlemmer mener det trengs både kort-siktige og langsiktige grep for en bedre kredittregulering. På kort sikt må vi få regulert de utlånene til eiendom som er minst nødvendige og driver prisene opp. Bankenes totale utlån til eiendom må begrenses, uten at førstegangskjøpere får mindre tilgang til lån. På lengre sikt trengs det en gjennomgang av kredittreguleringen for å sørge for en bedre samfunnsøkonomisk allokering av kreditt, der mindre bør gå til spekulasjon, bolig og

næringsseiendom og mer f.eks. til produktive grønne næringer.

Disse medlemmer viser til at det fremgår av Finansmarkedsmeldingen at hovedårsaken til bankenes resultatforbedring i 2025 skyldes høyere netto renteinntekter. Disse medlemmer mener vi fortsatt ikke er i mål med å bedre konkurransen i bankmarkedet, og viser til at blant annet Forbrukerrådet har dokumentert at flere banker øker boligutlånsrenta raskere enn innskuddsrenten, noe som gir store overskudd til bankene. Disse medlemmer viser til høringsinnspillet fra Huseierne, som peker på at konkurransen i boliglånemarkedet i store deler av landet er dårlig, og at det mange steder er en stor markedskonsentrasjon som gir «dagligvaretilstander». Disse medlemmer mener det er behov for flere tiltak for å regulere bankmarkedet til det beste for forbrukerne.

Disse medlemmer viser til at i Norge har de aller fleste flytende rente på lånene sine, mens det i andre land ofte er mer vanlig med fastrente. Flytende rente innebærer at rentendringer slår raskt ut i lånekostnadene.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen så snart som mulig foretå kredittregulering som sørger for at bankenes totale utlån til bolig begrenses, samtidig som førstegangskjøpernes andel av totale nye boliglån øker.»

«Stortinget ber regjeringen utrede virkemidler for å endre sammensetningen av bankenes kreditt på sikt, slik at en mindre andel går til bolig og næringsseiendom og en større andel til annen næring, og komme tilbake til Stortinget med forslag om dette i finansmarkedsmeldingen for 2026.»

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2026 komme med forslag til regelendringer for å innføre en maksimal rentedifferanse mellom innskudds- og utlånsrenter.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak som legger til rette for økt bruk av fastrente på boliglån.»

Disse medlemmer viser til at bankene i dag får indirekte subsidier i form av at de er unntatt merverdiavgift, som bare delvis er motvirket av finansskatten. Disse medlemmer viser videre til at over år har inntektene fra finansskatten utgjort mindre enn halvparten av den anslåtte skatteutgiften, og mener skatten bør justeres.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å øke finansskatten på overskudd.»

Disse medlemmer viser til at finansmarkedene kan være en driver for den grønne omstillingen, men da må bankene og finansmarkedene få klare krav til natur og klima i alt fra utlån til rapportering og risikovurderinger. Disse medlemmer understreker at natur- og klimarisiko er en trussel mot finansiell stabilitet, og at Norge er sårbar for slik risiko som følge av vår sterke tilknytning til petroleumsindustrien.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi Finanstilsynet i oppdrag å jevnlig kjøre stresstester av naturrisiko i tillegg til klimarisiko i norske finansinstitusjoner.»

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan rammevilkårene for og reguleringen av finansbransjen kan endres slik at de fremmer omstilling og klimakutt, og slik at klima og klimarisiko vektlegges mer i kredittprosessen.»

Disse medlemmer viser til at det norske bankmarkedet domineres av noen få store aktører med stor markedsrett. De kraftig økende overskuddene i norsk banksektor, i takt med økende styringsrente de siste årene, har etter disse medlemmers mening bidratt til å forsterke de økonomiske utfordringene for norske husholdninger.

Disse medlemmer viser til Finanstilsynets årlige resultatrapporter for norske finansforetak, som viser at overskuddene setter stadig nye rekorder, og har økt med titalls milliarder kroner de siste årene. Skatteprosenten bankene betaler, har falt over tid, og overskuddene etter skatt i 2024 var om lag 90 mrd. kroner, og utgjorde dermed for første gang mer enn 2 pst. av fastlands-BNP. Dette er etter disse medlemmers mening en ekstremt høy andel, og den er halvannen gang så høy som den var i snitt på 2010-tallet.

Disse medlemmer viser til at DNB alene står for om lag halvparten av disse overskuddene, og at staten eier om lag 40 pst. av aksjene. Det er urimelig og uforståelig for de fleste at landets største bank, der det norske fellesskapet er den klart største eieren, får lede an i skvisen av norske husholdninger uten å bli imøtegått tydeligere av landets myndigheter.

Disse medlemmer mener at staten gjennom sin eierdialog med DNB sørger for at bankens ledelse tar større samfunnsansvar og tilbyr kundene sine bedre rentebetingelser enn i dag, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennom sin eierdialog med DNB kreve at banken viser større samfunnsansvar og tilbyr kundene sine bedre rentebetingelser enn i dag.»

Disse medlemmer viser til at Forbrukerrådet har analysert hvor mye og hvor lang tid bankene bruker på å justere henholdsvis innskudds- og utlånsrenta i etterkant av en renteøkning fra Norges Bank. Analysen viste at bankene økte utlånsrenta mer og raskere: Vanligvis brukte de fire arbeidsdager på å øke renta på nye boliglån, mens de i snitt brukte 34 dager på å øke innskuddsrenta. Når rentenivået i tiden framover er ventet å komme ned igjen, er det en åpenbar fare for at bankene vil velge den motsatte strategien, med innskuddsrenter som faller raskere og mer enn utlånsrentene.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som bidrar til at norske banker må øke innskuddsrentene minst like mye som utlånsrentene og at de ikke kan øke utlånsrentene raskere enn innskuddsrentene i etterkant av en renteøkning fra Norges Bank.»

Disse medlemmer mener også at det er behov for mer strukturelle grep, og at en løsning kan være at det offentlige går sterkere inn i boliglånsmarkedet for å presse ned boliglånsrentene og overskuddene til de private bankene.

Disse medlemmer mener derfor at det bør opprettes et reelt offentlig alternativ for vanlige norske bankkunder, med rentebetingelser som ikke er ment å finansiere store bonuser til banksjefene og utbytter til eierne. Dette kan enten gjøres gjennom en gjenreising av Husbankens rolle i det norske bankmarkedet eller gjennom opprettelsen av en helt ny bank. Disse medlemmer viser til at den statlige svenske banken SBAB i mange år bidro til å presse ned rentemarginene i det svenske bankmarkedet, gjennom å tilby boliglån med et moderat, politisk bestemt avkastningskrav.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å utrede et offentlig bankalternativ, enten gjennom å utvide Husbankens rolle i det norske bankmarkedet eller gjennom opprettelsen av en helt ny bank.»

Disse medlemmer viser til at finansnæringa siden 2017 har betalt en ekstra finanssskatt på overskudd og lønn som en erstatning for at finansielle tjenester er unntatt merverdiavgift.

Disse medlemmer viser til Prop. 1 LS (2024–2025), der skatteutgiften – den beregnede skattefordelen for finansnæringa som følger av dette unntaket – anslås til 11,3 mrd. kroner i 2024. Dette motvirkes bare delvis av provenyet fra finanssskatten på overskudd og lønn, som krevde inn 5 mrd. kroner i fjor. Finansdepartementet anslår dermed at næringa i 2024 i praksis fikk en skattefordel på inntil 6,3 mrd. kroner.

Disse medlemmer mener derfor det framstår åpenbart at det er grunnlag for å skjerpe skatten, når inntektene fra finansskatten samtlige år siden innføringen bare har utgjort om lag halvparten av den anslåtte skatteutgiften.

Disse medlemmer viser til at Finansdepartementet i svar på spørsmål 229 fra Rødts fraksjon til statsbudsjettet 2025 anslår at en økning av finansskatten på overskudd med syv prosentenheter, fra dagens tre prosent til ti prosent, om lag ville tilsvare at hele skattesubsidien ble fjernet, og at hvert prosentpoeng økning ville tilsvart om lag 1 mrd. kroner i økte inntekter for staten.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øke nivået på finansskatten for å oppfylle hensikten om å være en erstatning for manglende merverdiavgift på finansielle tjenester, og fremme forslag som sikrer at næringen betaler like mye skatt som annet næringsliv senest i statsbudsjettet for 2026.»

Disse medlemmer viser videre til at det samtidig som finansskatten ble innført i Prop. 1 LS (2016–2017), ble innført unntak fra skatteplikt for enkelte typer virksomheter. Disse medlemmer vil peke på at det den gang ikke ble gitt noe anslag på provenytapet, og ingen anslag på hvor mange eller hvilken type virksomheter som ville få unntak fra skatten på grunn av disse unntakene.

Disse medlemmer viser til Dokument nr. 15:1594 (2023–2024), der det bekreftes at departementet ikke har oversikt over konsekvensene av disse unntakene:

«Departementet har ikke anledning til å anslå hvor mange flere foretak som ville ha blitt omfattet av finansskatten uten de tre avgrensningene i skattens virkeområde angitt i Stortingets skattevedtak om finansskatt på lønn § 2, samt provenyvirkningene av disse avgrensningene. Slike anslag vil være krevende på grunn av mangel på egnet datagrunnlag. Departementet har ikke vurdert nærmere de ovenfor nevnte avgrensningene av finansskatten.»

Disse medlemmer er forundret over at det tilsynelatende ikke har blitt gjort vurderinger av avgrensningene i finansskatten, eller at man så mange år etter innføringen av skatten ikke har sørget for å utarbeide et egnet datagrunnlag som muliggjør vurderinger av mulige justeringer.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede om omfanget av de gjeldende avgrensningene i finansskattens virkeområde er hensiktsmessige, og komme tilbake til Stortinget med forslag til mulige justeringer.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Finansmarkedsmeldingens omtale av NOU 2024: 22 Norske sparebanker – tradisjon og tilpasninger (Sparebankutvalget). Dette medlem understreker viktigheten av mangfold i banksektoren. Sparebankene har gjennom mer enn 200 år vært viktige bidragsytere til samfunnet, og har siden 1989 hatt muligheten til å utstede grunnfondsbevis for å styrke egenkapitalen.

Dette medlem mener at egenkapitalbeviset er et vellykket instrument, og understreker at egenkapitalbeviset bør beholdes som et velfungerende kapitalinstrument for norske sparebanker. Videre ser dette medlem positivt på at sparebankene har mulighet til å dele ut deler av overskuddet som kundeutbytte, og mener videre at dagens regelverk for skjevdeling av overskudd fungerer godt.

3. Konkurransen og kapitaltilgang

3.1 Sammendrag

Kapitalmarkedene skal bidra til at lønnsomme prosjekter har tilgang til kapital hvor prisene gjenspeiler risikoen, at risiko fordeles på en hensiktsmessig måte, og at husholdninger får tilgang til lån og investeringsmuligheter. God konkurranse mellom tilbyderne av finansielle tjenester bidrar til mer kostnadseffektiv drift, lavere priser, bedre løsninger og bedre bruk av arbeidskraft og kapital.

Det vises til meldingen for nærmere omtale.

3.2 Komiteens merknader

Komiteen er opptatt av at både privathusholdningene og bedriftene skal ha god kapitaltilgang i et finansmarked preget av konkurranse. Komiteen mener et viktig grep i den forbindelse var å sørge for lettelser i kapitalkravet for standardmetodebankene, både for at de skulle bli mer konkurransedyktige, og også for at forskjellene mellom IRB-banker og standardmetodebanker ikke i seg selv skulle være et avgjørende element for sammenslåinger og økt markedskonsentrasjon.

Komiteen viser videre til arbeidet som gjøres i banknæringen for å frikoble BankID fra kundeforholdet i den enkelte bank, slik at det skal bli lettere å bytte bank. Komiteen har forventninger til at man innen rimelig tid får en løsning for dette på plass.

Komiteen viser til at EU i februar 2025 lanserte en pakke med forslag om forenklinger for næringslivet, herunder i reglene relatert til bærekraftsrapportering. Komiteen merker seg at Finansdepartementet sendte på høring kort tid etterpå, i april 2025, forslag om å endre de norske overgangsreglene slik at norske foretak

får samme utsettelse i rapporteringskravene som foretak i EU. Komiteen støtter departementets grep for å sikre like regler for norske og europeiske foretak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er opptatt av at norske banker skal kunne drive trygt og effektivt uavhengig av størrelse. Disse medlemmer mener regjeringen i oppfølgingen av EUs omnibus-prosjekt og andre initiativer for forenklinger bør legge vekt på å redusere unødvendig byråkrati og rapporteringskrav så mye og så raskt som mulig, særlig for mindre banker. Slike forenklinger kan bidra til en trygg og effektiv bankdrift som stimulerer til god konkurranse i bankmarkedet og gode betingelser for norske bankkunder.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Finansdepartementet arbeider med oppfølgingen av høringen om NOU 2021: 10 Ny lov om folkefinansiering av næringsvirksomhet – Gjennomføring av forordningen om europeiske tilbydere av folkefinansieringstjenester (folkefinansieringsforordningen) fra verdipapirlovutvalget. Innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen og gjennomføring i norsk rett krever lovendringer og Stortingets samtykke. Gjennomføring av forordningen i norsk rett innebærer videre også et behov for vurderinger og bestemmelser om bl.a. forholdet til øvrig regelverk på finansmarkedsområdet, og at regjeringen arbeider med en lovproposisjon med forslag om nødvendige lovendringer og Stortingets samtykke til innlemmelse i EØS-avtalen.

Disse medlemmer viser videre til at Finanstilsynet skal legge til rette for fintech-selskaper, bl.a. gjennom et eget informasjons- og veiledningstilbud, og en regulatorisk sandkasse der virksomheter etter søknad får mulighet til å teste ut innovative produkter, teknologier og løsninger mot gjeldende regelverk. Disse medlemmer merker seg også at Finanstilsynet har dialog med fintech-miljøer som Forskningsparken i Oslo og NCE Finance Innovation i Bergen. Disse medlemmer viser samtidig til at det har vært en markert nedgang i antall søknader om opptak i sandkassen siden etableringen i 2020, noe en også har sett i tilsvarende ordninger i andre land. Finanstilsynet har de siste årene tatt opp alle prosjekter som tilfredsstiller kravene til opptak. I november 2024 gikk Datatilsynet og Finanstilsynet mer målrettet til verks og inviterte i fellesskap foretak til å søke om å delta med prosjekter som utforsker muligheter for datadeling for å bekjempe økonomisk kriminalitet. Alle de fem prosjektene som søkte, ble tatt opp, og deltakerne omfatter både banker og teknologileverandører.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til de lokale bankenes, og særlig sparebankenes, viktige

rolle i å tilby banktjenester og tilgang på finansiering til næringsliv og befolkning i distriktene. Det er svært viktig å sørge for rammevilkår som sikrer at vi fortsatt kan opprettholde en desentral banksektor, slik at alle deler av landet har tilgang på gode banktjenester. I denne sammenheng er tilstrekkelig konkurranse svært viktig.

Disse medlemmer viser til at det i høringsrunden har kommet flere, til dels motstridende, syn på hvor god konkurransen i bankmarkedet er. Finans Norge sier i sitt høringsinnspill at de vurderer at konkurransen er sterk i det norske bankmarkedet, og begrunner det med at bankkundene kan velge mellom over 100 banker i Norge, og at det er lagt godt til rette for enklere bankbytte. På den andre siden finner vi blant annet Huseierne, som argumenterer for at konkurransen generelt bør bli bedre, og peker spesielt på at markedet for boliglån ofte er lokalt heller enn nasjonalt, og at det her er lav grad av konkurranse i store deler av landet.

Disse medlemmer mener det er positivt at det er blitt lettere for kundene å kunne sammenligne og reforhandle betingelser, og å bytte bank. Samtidig mener disse medlemmer det er grunn til å tro at graden av konkurranse i bankmarkedet ser forskjellig ut avhengig av om man ser på Norge som helhet, eller om man ser på konkurransen regionalt eller lokalt. Dette gjelder spesielt siden vi i Norge har flere større regionale banker som ikke er i direkte konkurranse med hverandre.

Disse medlemmer støtter forslagene som er kommet frem i høringen om at regjeringen bør legge frem tall for bankkonkurranse også lokalt i kommende Finansmarkedsmeldinger, og at man her også skiller på næringsmarked og privatmarked. Dette bør også kunne ses som en oppfølging av tidligere arbeid på området, blant annet oppdraget Forbrukerrådet fikk i 2024 om å videreutvikle Finansportalen Bank for å gjøre det lettere for kundene å sammenligne tilbydere av boliglån ned på kommunenivå.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fra og med finansmarkedsmeldingen for 2026 legge frem tall for bankkonkurransen lokalt og regionalt, både for næringskunder og privatmarked.»

«Stortinget ber regjeringen i finansmarkedsmeldingen for 2026 legge frem en evaluering av tiltak for å bedre bankkonkurransen for forbrukerne og en vurdering av behov for ytterligere tiltak.»

Disse medlemmer viser til at de siste årene har vært flere større og mindre fusjoner og oppkjøp i bankmarkedet. Resultatet er at vi får færre og større banker, noe som også kan medføre større konsentrasjon i bankmarkedet og i neste omgang svekket konkurranse. Disse medlemmer mener dette er et tema og

en utvikling som bør belyses i større grad, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i finansmarkedsmeldingen for 2026 beskrive utviklingen i bankmarkedet de siste årene med spesielt fokus på oppkjøp og fusjoner, samt en vurdering av hvordan dette påvirker konkurransen.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er uheldig at regulering og rapporteringskrav knyttet til bærekraft stadig vokser i både omfang og kompleksitet. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet stemte imot innføringen av de nye bærekraftsrapporteringskravene i 2024, og advarte allerede da mot unødvendig byråkratisering av næringslivet.

Disse medlemmer understreker at en effektiv og konkurransedyktig finansnæring ikke bør overleses med rapporteringskrav som hverken gir bedre risikoanalyser eller skaper mer verdier. Disse medlemmer mener det må være et politisk mål å forenkle og tilpasse rapporteringen til norske forhold, og advarer mot å bruke finanssektoren som redskap for å nå klima- og miljøpolitiske mål. Klimapolitikken må føres gjennom åpne og demokratiske prosesser, ikke gjennom finansiell regulering og byråkratiske omveier.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener myndighetene må gjøre mer for å begrense omfanget av usikret gjeld med skyhøye renter. Disse medlemmer viser til at altfor mange personer fanges i langvarige gjeldsproblemer, der de ender med å betale tilbake mange ganger den opprinnelige lånesummen, og der mange fanges i «uendelige» nedbetalingsplaner. Disse medlemmer viser til egne merknader i Innst. 177 L (2024–2025), og mener det bør settes et tak på tillatte rentesatser og den samlede tilbakebetalingen som kan kreves på forbrukslån, forbrukerkreditt, og annen usikret gjeld.

Disse medlemmer viser til Sverige, hvor Riksdagen nylig vedtok oppdaterte regler for nettopp dette. Den svenske modellen setter et maksimalt tillatt rentenivå på usikret gjeld, samt et kostnadstak som begrenser den totale tilbakebetalingskostnaden ved kredittopptak til det dobbelte av selve lånebeløpet. Reglene gjelder de fleste forbrukskreditter med unntak av boliglån, og inkluderer strengere krav til informasjon ved markedsføring samt begrensninger på forlengelse av kredittavtaler.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag etter svensk modell om maksimalt tillatte rentesatser og et kostnadstak på samlet tilbakebetaling på usikret gjeld.»

Komiteens medlem fra Venstre har registrert at Finansmarkedsmeldingene innholdsmessig er betydelig endret under denne regjeringen. Der hvor digitale gevinster, innovasjon og konkurranse og norsk fintech-næring var viet betydelig oppmerksomhet under den forrige regjeringen, er dette nå helt borte. Dette medlem etterlyser regjeringens politikk når det gjelder innovasjon og konkurranse innen finanssystemene, hvilke konsekvenser temaer som Open Banking og det oppdaterte betalingsdirektivet PSD 3 og det nye direktivet PSR, som skal gi forbrukerne økt beskyttelse, vil ha for betalingstjenester i framtiden, både i Norge og globalt. I stedet har Finansmarkedsmeldingen 2025, som meldingen i 2024, en kort omtale om at disse direktivene eksisterer og antas å være EØS-relevante, ikke hva de inneholder eller kan bety.

Dette medlem vil spesielt etterlyse regjeringens oppfølging av NOU 2021: 10 Ny lov om folkefinansiering. Det er nå over tre år siden høringsfristen gikk ut, uten at regjeringen har vist noe tegn til handling, dette på tross av at forslaget er basert på en EU-forordning uten et spesielt handlingsrom for særnorsk regulering, og at det var en bred tilslutning til forslaget da dette var på høring. Samtlige høringsinstanser var positive til forslaget.

Norges Bank skriver blant annet følgende i sitt høringssvar, datert 7. april 2022:

«Det finnes ikke et eget regelverk for folkefinansiering i Norge i dag. Norges Bank støtter at forordning 2020/1503 gjennomføres ved inkorporasjon i en ny lov om folkefinansiering av næringsvirksomhet (folkefinansieringsloven). Et samlet eget regelverk vil være klargjørende og kunne bidra til et velfungerende marked for folkefinansiering i Norge.»

Regelrådet på sin side skrev følgende:

«Regelrådet mener det er argumentert godt for forslagene, basert på en linje om at reglene om tilsyn og sanksjoner så langt som mulig bør utformes på samme måte for hele finansmarkedet. I forslaget til ny lov om folkefinansiering av næringsvirksomhet kommer det tydelig frem hvilke bransjer og deler av norsk næringsliv som berøres.»

Dette medlem har problemer med å forstå hvorfor forordningen ikke er implementert i Norge, eller regjeringens sendrektighet. Forslaget til lov er ukontrollert og ferdigskrevet. Det vil sikre rammevilkår for fintech-bransjen tilpasset tiden vi lever i, og ikke minst gjøre det mer attraktivt å etablere og drive fintech-bedrifter med internasjonalt potensial fra Norge.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest legge fram forslag til ny lov om folkefinansiering av næringsvirksomhet (folkefinansieringsloven).»

Dette medlem etterlyser regjeringens ambisjoner for og vilje til tilrettelegging for norsk fintech-næring. Mangel på politikk og ambisjoner føyer seg dessverre inn i rekken av eksempler på en regjering som er lite interessert i innovasjon og av oppstarts- og gründervirksomhet. Dette medlem vil videre peke på at heller ikke Finanstilsynet er videre opptatt av innovasjon eller fintech. I det siste halvannet året har Finanstilsynet publisert en hel artikkel om fintech, og det synes også som om opptak til Finanstilsynets regulatoriske sandkasse har stoppet helt opp. Dette står i grell kontrast til den svenske Finansinspektionen, som jevnlig publiserer egne rapporter knyttet til fintech, markedsanalyser og aktuelt regelverk, og som også har opprettet et eget innovasjonscenter for å legge til rette for svensk fintech, fremme forslag om forenklinger og økt innovasjon, og som samarbeider både med interesseorganisasjoner og øvrige myndighetsorgan for å lykkes med dette oppdraget.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi Finanstilsynet i oppdrag å etablere et eget innovasjonssenter eller tilsvarende etter modell fra den svenske Finansinspektionen.»

4. Rammer for finansnæringen

Målene for finansmarkedsreguleringen

Finansmarkedene er en sentral del av samfunnets infrastruktur. En velfungerende og velregulert finansnæring er avgjørende for finansiell stabilitet, og bidrar til økonomisk vekst, verdiskaping, produktivitetsvekst og omstilling i hele økonomien. I motsatt fall kan finansnæringen bidra til strukturelle problemer, finansiell ustabilitet og store samfunnsøkonomiske utfordringer. Etter finanskrisen i 2008 har det blitt gjort et omfattende internasjonalt arbeid for å styrke regulering av og tilsyn med finansielle markeder og finansforetak. I EU er internasjonale anbefalinger og standarder fulgt opp med nye og endrede reguleringer. Norske myndigheter jobber for en regulering som fremmer finansiell stabilitet og velfungerende markeder, tillit til det finansielle systemet og en velfungerende tilgang til internasjonale finansmarkeder.

Oppdatert og likest mulig regelverk

De norske finansmarkedene er dypt integrert med markedene i nordiske EU-land. Norsk finansmarkedsregulering er i stor grad basert på EØS-regler, som igjen ofte bygger på internasjonale anbefalinger. Gode og for-

utsigbare rammevilkår for norske foretak og markeder krever en velfungerende tilknytning til det internasjonale og europeiske markedet. Lange perioder der norske aktører må forholde seg til regler som ikke er oppdatert i tråd med utviklingen i EU, vil kunne ha negative konsekvenser for norske markeder. Dersom norske foretak i en periode f.eks. er underlagt lempeligere regler fordi skjerpede EU-regler ikke er tatt inn i EØS-avtalen, er det en fare for opphopning av risiko i Norge. Motsatt kan norske foretak få lettelser senere enn konkurrenter i EU. Det kan også være tilfeller der norske foretaks markedsadgang eller andre rettigheter i EU kan trues, f.eks. fordi europeiske aktører har begrensninger på handel med foretak som ikke er underlagt den seneste utgaven av et EU-regelverk.

Departementet vil i det kommende året prioritere arbeid med å sikre at norske finansmarkedsaktører så langt som mulig er underlagt samme regler som aktører i EU. Departementet samarbeider med våre EFTA-partnere og EU for løpende å tilpasse EØS-relevante rettsakter på finansmarkedsområdet slik at de kan innlemmes i EØS-avtalen. Samtidig forbereder departementet nasjonal gjennomføring med sikte på vedtak i norsk rett så tett opp til innlemmelse i EØS-avtalen som mulig. I den forbindelse vurderer også departementet om det er behov for å benytte et ev. handlingsrom til å fastsette krav ut fra nasjonale markedsforhold og prioriteringer.

Rammevilkår på bankområdet

God utvikling i norsk økonomi har bidratt til at bankene over flere år har hatt lave utlånsstap, god tilgang til finansiering og gode resultater. Norske banker er blant de mest kostnadseffektive og lønnsomme i Europa. Norske banker har opprettholdt markedsandelene over tid i konkurransen med utenlandske banker. Regjeringen er opptatt av at det skal være god konkurranse i det norske bankmarkedet, og at de generelle kravene skal være likest mulig for banker som opererer i Norge, enten de er norske eller utenlandske.

Rammevilkår for verdipapirfondsbransjen

Verdipapirmarkedene har en viktig rolle i å legge til rette for privat sparing og som finansieringskilde for næringslivet. Regjeringen er opptatt av å sikre gode konkurransevilkår for fondsforvaltningsbransjen i Norge. Fondsmarkedet kjennetegnes både av at norske investorer lett kan plassere midler i fond etablert i andre EØS-land, og at utenlandske investorer kan plassere midler i fond etablert i Norge. Hensynet til et oppdatert og likest mulig regelverk er derfor viktig også for denne delen av finansnæringen. Finansdepartementet har den senere tiden prioritert arbeidet med nasjonale rammevilkår for norske verdipapirfond, både når det gjelder skatte-

regler og finansmarkedsreguleringen. I regelverksarbeidet legger departementet vekt på at næringen skal ha konkurransedyktige betingelser, at foretakene er solide, og at forbrukernes rettigheter ivaretas.

4.1 Komiteens merknader

Komiteen støtter at regjeringen arbeider med å få på plass et regelverk som er oppdatert og harmonisert med Europa for finanssektoren, med det formål at finansbransjen skal ha konkurransedyktige vilkår sammenlignet med andre europeiske finansvirksomheter. Dette er blant annet viktig for å hindre utflagging av norske virksomheter, som fond, inkassoselskaper og nisebanker.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, mener at målet med en næringspolitikk for finansnæringen bør være å videreutvikle en konkurransedyktig, solid og sterk finansnæring i Norge, for derigjennom å bidra til økt verdiskaping, vekst og et moderne tjenestetilbud i Norge.

Flertallet viser videre til at Norge samtidig har en unik posisjon ved å være hjemland for ett av verdens største investeringsfond. Norges Bank Investment Management (NBIM) og den kompetansen rundt kapitalforvaltning de representerer, er et svært godt utgangspunkt for å skape et vekstkraftig kapitalforvaltningsmiljø som kan tiltrekke seg forvaltningsoppdrag fra utlandet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at de norske finansmarkedene er dypt integrert med markedene i nordiske EU-land. Norsk finansmarkedsregulering er i stor grad basert på EØS-regler, som igjen ofte bygger på internasjonale anbefalinger. Noe av det viktigste myndighetene gjør for å gi norske aktører gode og forutsigbare rammevilkår, er å sikre at norske foretak og markeder kan fortsette å ha en velfungerende tilknytning til det internasjonale og europeiske markedet.

Dette flertallet viser til at Norge gjennom EØS-avtalen er en del av det indre markedet. Dermed er det viktig at Norge er delaktig i det arbeid som nå pågår i EU for å fjerne hinder mot praktisk integrasjon av markedene i det indre marked som finnes.

Dette flertallet viser til at som følge av de formelle prosessene for regelverksutviklingen i EU og EØS/EFTA-landene vil det oppstå en viss forsinkelse i implementering av EU-regler i norsk rett. Dette flertallet understreker at lange perioder der norske aktører må forholde seg til regler som ikke er oppdatert, vil kunne ha negative konsekvenser for norske markeder.

Dette flertallet viser til at det ved slutten av mars 2025 var 93 EØS-relevante finansmarkedsrettsaker som var vedtatt og i kraft i EU, men som ennå ikke var tatt inn i EØS-avtalen. Dette er i hovedsak nye rettsaker, og antall utestående rettsaker gjenspeiler derfor takten i EUs regelverksutforming.

Dette flertallet viser til Draghi-rapporten, som peker på tiltak for å øke produktiviteten i Europa slik at innovasjonsgapet til USA og Kina kan tettes. Rapporten foreslår blant annet å intensivere arbeidet med en kapitalmarkedsunion, og peker på behovet for å øke banksektorens evne til å finansiere investeringer gjennom en bankunion. EU-kommisjonen lanserte 19. mars 2025 sin strategi for en spare- og investeringsunion i EU med mål om å bidra til at sparing mer effektivt kan kanaliseres til lønnsomme investeringer.

Dette flertallet vil understreke viktigheten av norsk deltagelse i pågående diskusjoner i EU om utvikling av næringens rammevilkår og funksjon i det indre markedet. Dette flertallet ser det som viktig at denne utviklingen hensyntas i arbeidet med en offensiv næringspolitikk for finansnæringen.

Som ledd i arbeidet med å styrke konkurransekraften i Europa, er det igangsatt et forenklingsarbeid i EU med mål om å redusere rapporterings- og tilsynsbyrder for foretakene. Forenklingsarbeidet er ikke bare knyttet til bærekraftsrapportering, men også til generelt forenklingsarbeid. Finansdepartementet har i tildelingsbrevet til Finanstilsynet gitt tilsvarende oppdrag til det norske finanstilsynet. Dette flertallet mener det er viktig at departementet har gitt et slikt oppdrag til Finanstilsynet, og understreker viktigheten av at arbeidet munner ut i reelle forenklinger for foretakenes rapporterings- og tilsynsbyrder. Dette flertallet ber departementet følge opp dette, også i EU.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, vil understreke at Norge har en velfungerende finansnæring som bidrar til økonomisk vekst, verdiskaping, produktivtvekst og omstilling og at Norge skal være et attraktivt land å drive virksomhet i. Dette flertallet vil innrette reguleringene slik at de støtter opp under lønnsomhet og omstillingsevne i næringen, samtidig som finansforetakene skal være solide og motstandsdyktige og at de har evne til å opprettholde tjenestetilbudet i dårlige tider.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med Finansmarkedsmeldingen for 2026 foreta en helhetlig gjennomgang av rammevilkårene for finansnæringen i Norge og skissere eventuelle behov for å justere disse. Regjeringen skal innhente innspill fra og ha dialog med

relevante aktører i næringa om hvilke områder det er hensiktsmessig å prioritere i en slik gjennomgang.»

Et fjerde flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at man i Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen jobbet aktivt med å bedre rammevilkårene for finansnæringen. Dette flertallet viser til at det høsten 2024 var Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen som satte i gang et raskt arbeid for å sikre blant andre fondsforvaltningsbransjen betydelige forbedrede vilkår, herunder forslag til endringer i skattereglene for verdipapirfond og adgang til valutasikring av andelsklasser. Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen sørget også for bedre vilkår for små og mellomstore banker, inkludert såkalte nisjebanker. Dette gjelder blant annet innføring av ny og forbedret standardmetode, lettelser i kapitaldekningskrav til visse typer lån og en bedre og mer transparent prosess for såkalte pilar 2-krav.

Dette flertallet viser videre til at finansmarkedene internasjonalt er under stadig utvikling, med stor vekt på forenkling og innovasjon samtidig som hensynet til finansiell stabilitet ivaretas. Dette flertallet er opptatt av at Norge er tett koblet på innovasjons- og utviklingsarbeidet som gjøres internasjonalt og i næringen for øvrig. Etter disse medlemmers syn er det viktig med en rask og fleksibel utvikling av regelverk. Dette flertallet er opptatt av at norske banker og finansinstitusjoner skal ha gode konkurransevilkår, ikke minst sett opp imot andre land. Betingelsene for norske aktører må utvikles i tråd med nasjonale behov og utviklingen internasjonalt, og det er viktig at utviklingen skjer raskt når det er nødvendig.

Dette flertallet viser til at den årlige finansmarkedsmeldingen i betydelig grad omhandler utviklingen i og rammevilkårene for finansnæringen, og at den i 2025 også inneholder et eget kapittel om nettopp rammene for næringen. Dette flertallet mener at en årlig melding er en god anledning for både å se hele næringa under ett og for å få status for utvikling i bransjen og for rammevilkårene for næringa. Samtidig er meldinga en god mulighet for Stortinget til å diskutere og vurdere om det er behov for ytterligere arbeid på området.

Dette flertallet understreker viktigheten av at regjeringen kontinuerlig holder høyt trykk på arbeidet med finansmarksregulering og rammebetingelser og at finansmarksreguleringen fremmer finansiell stabilitet og velfungerende markeder.

Dette flertallet har også merket seg at det fra enkelte er blitt tatt opp at valutasikring av andelsklasser ikke er fullt ut dekkende for bransjens behov. Dette flertallet viser til at forskriftsendringene fra november 2024 gjelder adgangen til å valutasikre andelseierne (kundenes) investeringer i fond som har andelsklasser med ulik utstedelsesvaluta. Dette flertallet viser

til at det bør vurderes om de gjennomførte forskriftsendringene burde gå lenger.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen følge opp forskriftsendringene rundt valutasikring av andelsklasser og vurdere eventuelle endringer og rapportere tilbake til Stortinget om dette seinest i forbindelse med neste års finansmarkedsmelding.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at finansnæringen representerer 2 pst. av sysselsettingen og 6 pst. av verdiskapningen i Norge. Samtidig er finanssektoren den fastlandsnæringen som betaler mest skatt både forholdsmessig og nominelt. Ifølge SSB var utliknet skatt til finansnæringen 36,7 mrd. kroner i 2023.

Disse medlemmer viser videre til at finansnæringen har en viktig rolle som bidragsyter inn mot andre næringer, og sikrer vekstkraft gjennom tilgang på kreditt, og sikring av risiko. Norsk finansnæring finansierer en større andel av næringslivets lån enn i de fleste andre land, og er dermed avgjørende for å sikre norsk næringsliv kapitaltilgang.

Disse medlemmer påpeker at det er viktig å ha en finansnæring som er underlagt balansert norsk regulering, og som kan bidra til finansiering og utvikling av norsk næringsliv på en stabil og forutsigbar måte. Dette er viktig ut fra et samfunnsøkonomisk perspektiv, men øker også Norges finansielle motstandskraft i krisetider.

Disse medlemmer mener en kompetent og innovativ finansnæring har bidratt til at Norge har en av verdens mest moderne og robuste finansielle infrastruktur. Dermed ligger forholdene godt til rette for å skape vekst og økt verdiskaping i den delen av finanssektoren i Norge.

Disse medlemmer vil med bakgrunn i dette ta til orde for at det bør igangsettes et arbeid for å styrke finansnæringen i Norge, ved at det utvikles en offensiv næringspolitikk for finansnæringen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at finansnæringen i sin natur er en internasjonal næring. Utvikling av produkter, fordeling av risiko og tilgang på markeder er grensekryssende. Disse medlemmer mener at det er av stor betydning å sikre at norsk regelverk følger utviklingen i internasjonale regelverk tett.

Disse medlemmer viser til at arbeidet med finansmarksreguleringer og rammebetingelsene for bransjen er et område i kontinuerlig utvikling. Reguleringstakten er høy, særlig som følge av at norsk finansmarksregulering i stor grad er basert på EØS-regler, og det norske markedet er dypt integrert med markedene i resten av Europa, særlig i Norden.

Disse medlemmer støtter regjeringens mål om at norske aktører så langt det er mulig, skal stå overfor de samme regler som aktører i Europa, og at regjeringen har fulgt opp dette ved å legge til rette for norsk gjennomføring av sentrale deler av EUs regler. Disse medlemmer viser videre blant annet til at det i 2025 så langt er lagt frem forslag til gjennomføring av EUs regler om verdipapirisering, kryptoeiendeler, krav til IKT-sikkerhet/operasjonell motstandsdyktighet i finanssektoren, i tillegg til at Finansdepartementet har gjennomført viktige endringer i bankenes kapitalkrav. Disse medlemmer viser videre til fondsområdet, hvor flere reguleringer nylig har kommet eller er i ferd med å komme på plass, noe som samlet vil bidra til å gi mer konkurransedyktige rammevilkår for norsk fondsnæring.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt er opptatt av at norske banker og finansinstitusjoner skal ha gode konkurransevilkår, ikke minst sett opp imot andre land. Betingelsene for norske aktører må utvikles i tråd med nasjonale behov og utviklingen internasjonalt, og det er viktig at utviklingen skjer raskt når det er nødvendig. Disse medlemmer er også opptatt av at norsk suverenitet må ivaretas, og at det sikres tilstrekkelig folkevalgt kontroll over regelverket som gjelder finanssektoren, en sektor som spiller en svært viktig rolle for folks liv og velferd i stort. Regjeringen bør i sitt arbeid med reguleringer i finanssektoren påse at muligheten for folkevalgt styring og kontroll ikke uthules, og at denne viktige sektoren reguleres i tråd med interessene til folk og næringsliv i Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre viser til at en rekke norske fonds- og kapitalforvaltningsmiljøer det siste året har varslet eller gjennomført utflytting av virksomhet til Sverige og andre land som følge av dårligere regulatoriske og skattemessige rammebetingelser i Norge, og det er derfor avgjørende at rammevilkårene for norske banker og finansforetak likestilles med de kravene EU opererer med. Disse medlemmer mener det er dypt bekymringsfullt at en kompetanseintensiv, verdiskapende og lønnsom næring som fondsforvaltning finner det mer attraktivt å operere under andre lands regelverk.

En av de største utfordringene ifølge bankene selv er kapitalkravene som stilles til norske banker. Norske kapitalkrav er betydelig høyere enn kapitalkravene som stilles i EU. Dette fører til at norske banker må belaste kundene med høyere utlånsrente for å oppnå samme egenkapitalavkastning som en svensk bank i Norge. Dette medfører at norske banker taper konkurranse, og ser seg tvunget til å flytte virksomheten til et annet land. Disse medlemmer mener dette svekker den norske

økonomien, det norske kapitalmarkedet og ikke minst den finansielle beredskapen.

Disse medlemmer fremhever viktigheten av å sikre norsk økonomi og næringsliv i krisetider. Det norske kapitalmarkedet har de siste årene blitt mer avhengig av utenlandsk kapital, dette blant annet fordi de mest kapitalsterke i Norge har flyttet ut grunnet regjeringens uforutsigbare skattepolitikk. Disse medlemmer vil understreke at det er nærliggende å tro at utenlandske investorer og finansforetak vil prioritere investeringene i sine hjemmeområder i krisetider. Det er derfor svært viktig at næringslivet i Norge har tilgang på norsk kapital.

Disse medlemmer mener at rammevilkårene for norsk fondsforvaltning må være minst like gode som i våre naboland, og viser til at dette ikke bare handler om skatt, men også fleksibilitet i distribusjonsreglene, adgang til forhandlede avtaler og implementeringstempo for nytt EU-regelverk. Disse medlemmer mener det bør utformes en helhetlig strategi med mål om å styrke Norge som etableringsland for fondsforvaltning, og forhindre ytterligere kapital- og kompetanseflukt.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at systemrisikobufferkravet fullt ut likebehandler norske og utenlandske bankers eksponeringer i Norge ved at vesentlighetsterskelen (beregningsgrunnlag på NOK 5 mrd.) også gis anvendelse for norske banker.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt mener økt åpenhet er avgjørende for å bekjempe økonomisk kriminalitet og hvitvasking, og vil videre understreke at sanksjonene mot russiske oligarkar ville vært betydelig mer treffsikre både for Norge og andre land dersom man hadde nasjonale og internasjonale eierskapsregistre.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å sette i gang arbeidet med et internasjonalt eierskapsregister.»

Komiteens medlem fra Rødt mener det er et sterkt behov for et bedre juridisk rammeverk rundt kryptovaluta og desentralisert finans, ettersom det for øyeblikket er en rekke juridiske uklarheter.

Dette medlem viser til at stadig flere nordmenn investerer i kryptovaluta, hvor Skatteetaten viser til at hele 17,3 mrd. kroner var rapportert av kryptoeiendeler i 2023, og at antall eiere som rapporterte inn eiendeler var 54 000 personer, noe som er en økning på 12 pst. fra året før.

Dette medlem viser til at den største utstederen av e-pengetokens er Tether Limited som står bak Tether (USDT). USDT er en e-pengetoken som skal stabilt re-

presentere verdien av en dollar. Verdien sikres av utstederen ved reserver i bl.a. kontanter, verdipapirer og andre aktiva. Dette medlem vil påpeke at Tether i 2024 var en større kjøper av amerikanske statsobligasjoner enn flere nasjoner som eksempelvis Canada, med en økning i 33,1 mrd. dollar i sine beholdninger.

Dette medlem viser til den stadig fremtredende teknologien «tokenisering». Tokenisering innebærer å omgjøre tradisjonelle investeringer slik som obligasjoner, aksjer, mm. om til token-baserte objekter på blokkjeden. Eksempelvis kunne en boligblokk blitt tokenisert slik at eierskapet i den fysiske boligblokken kan omsettes verden over. En enkeltstående oppdrettsmerd kunne blitt tokenisert slik at eierskapet og tilhørende kontantstrømmer tilfaller de ulike eierne av disse.

Dette medlem viser til et annet eksempel ved at digitale sentralbankpenger for oppgjør er tokeniserte sentralbankreserver.

Dette medlem mener at uavhengig av om man er for eller imot denne utviklingen, er det ingen tvil om at markedet og utbredelsen av teknologien fortsetter å øke. En av de aller største aktørene innenfor finans og kapitalforvaltning, BlackRock, lanserte i mars 2024 et tokenisert fond, og selskapet spår en stor fremgang i denne teknologien i årene som kommer.

Dette medlem mener at det sentrale spørsmålet med denne teknologien er hvordan det berører eierskap. Dette medlem frykter at resultatet kan bli at eierskapet av norske kapitalverdier i økende grad kan skjules og videre fragmenteres på digitale lommebøker.

Dette medlem mener at regjeringen burde følge nøye med på denne utviklingen og være proaktiv i hvordan Norge skal forholde seg til denne utviklingen. Teknologi utvikler seg gjerne mye raskere enn politiske og juridiske prosesser.

Derfor mener dette medlem at vi må være forberedt på den store forandringen av pengesystemet, finans, og økonomien for øvrig som pågår, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et utvalg for å vurdere nødvendige lovendringer og reguleringer i møte med store teknologiske utviklinger innenfor finans.»

5. Virksomheten til Norges Bank i 2024

5.1 Sammendrag

Norges Bank skal fremme økonomisk stabilitet og forvalter store verdier på vegne av fellesskapet. Det viktigste virkemiddelet i utøvelsen av pengepolitikken er styringsrenten. Norges Bank har hevet renten fra 0 til 4,5 pst. fra september 2022 til desember 2023, for å få pris-

veksten ned til målet innen rimelig tid. Gjennom hele 2024 holdt Norges Bank styringsrenten uendret på 4,5 pst., som er det høyeste nivået på styringsrenten siden 2008. Kapitlet inneholder departementets vurdering av Norges Banks utøvelse av pengepolitikken i 2024.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at regjeringen i Finansmarkedsmeldingen varsler at det vil bli foretatt en evaluering av Norges Banks operative mandat for pengepolitikken i 2026. Komiteen er enig i at en slik evaluering bør gjøres med passende mellomrom, og støtter på den bakgrunn prosessen som nå skisseres for dette arbeidet.

Komiteen merker seg for øvrig at også sentralbanksjefen gjennom høringen av Finansmarkedsmeldingen stiller seg bak en slik gjennomgang av pengepolitikken.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at sentralbankens mandat opp gjennom historien har vært endret i tråd med samfunnets økonomiske utfordringer. Disse medlemmer mener hele økonomien må omstilles i grønn retning, og at det også må reflekteres i sentralbankens mandat. Natur- og klimarisiko er i ferd med å bli en stor trussel for det finansielle systemet, noe sentralbanken vil måtte ta hensyn til. Disse medlemmer viser til at Bank of England i 2021 eksplisitt gjorde omstilling til nullutslippssamfunnet til en del av sitt mandat.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjøre omstilling til nullutslippssamfunnet til en del av formålet til Norges Bank.»

Disse medlemmer mener det er viktig å ha beredskap for å plutselig kunne betale ut kompensasjon til befolkningen hvis nødvendig. Disse medlemmer viser til at vi i dag har en strømsstøtteordning som gir husholdningene redusert strømpris, men at det tok lang tid å få på plass ordningen. Derfor mener disse medlemmer vi bør sikre oss mot tilsvarende uforutsette hendelser i fremtiden, ved å få på plass et system som kan sørge for raskere kompensasjon.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2026 opprette en offentlig løsning som kan brukes til kontantutbetalinger til personer eller husholdninger i Norge.»

Disse medlemmer mener det er på høy tid at regjeringen nå tar initiativ til en evaluering av Norges Banks mandat, og viser til at Gjedrem-utvalget anbefalte at en slik evaluering burde skje for eksempel hvert femte år. Disse medlemmer mener det er viktig å

involvere eksperter og aktører utenfor departementet og Norges Bank i en slik evaluering, og at partene i arbeidslivet bør involveres.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen involvere eksterne eksperter, samt partene i arbeidslivet, tett i arbeidet med å evaluere Norges Banks mandat.»

6. Virksomheten til Finanstilsynet i 2024

6.1 Sammendrag

Finanstilsynets tilsynsvirksomhet er viktig for å forebygge kriser og avdekke problemer på et tidlig tidspunkt. Finanstilsynet gjennomfører regelmessige analyser av utviklingen i finansnæringen og av de økonomiske forholdene nasjonalt og internasjonalt. Overvåking av systemrisiko utgjør en viktig del av tilsynets virksomhet. I en tid med geopolitiske spenninger og stor usikkerhet om den økonomiske utviklingen fremover ble dette arbeidet prioritert også i 2024.

6.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at en ny finanstilsynslov trådte i kraft 1. april 2025. Finanstilsynet er en viktig bidragsyter i arbeidet med å sørge for nødvendig finansiell stabilitet i finansmarkedet gjennom sin tilsynsrolle, og det er derfor avgjørende at også lovverket for Finanstilsynet er oppdatert.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil særlig trekke frem opprettelsen av en egen avdeling på Hamar og påpeker at dette er Finanstilsynets første avdeling utenfor Oslo. Dette understreker tilsynets nasjonale betydning og viktigheten av at finansbransjen og tilsynsmyndighetene er til stede i hele landet.

7. Virksomheten til Folketrygdfondet i 2024

7.1 Sammendrag

Folketrygdfondet forvalter Statens pensjonsfond Norge (SPN) med mål om høyest mulig avkastning over tid, innenfor akseptabel risiko. Markedsverdien av SPN var 381 mrd. kroner ved utgangen av 2024. Folketrygdfondet fikk i 2020 oppgaven å forvalte Statens obligasjonsfond (SOF). SOF ble avvirket i løpet av 2024. Folketrygdfondet fikk i 2024 også oppgaven med å forvalte Statens fond i Tromsø.

7.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at Folketrygdfondet har fått i oppdrag å forvalte Statens fond i Tromsø, der de første investeringene ventes å bli gjort i år. Når man har høstet tilstrekkelig med erfaringer rundt hvordan fondet i Tromsø fungerer, ser komiteen det som naturlig at Stortinget får anledning til å drøfte hvorvidt fondet fungerer etter intensjonene. Det vises for øvrig til behandlingen av Meld. St. 22 (2024–2025) Statens pensjonsfond 2025.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til omtalen i meldingen av etableringen av Statens fond i Tromsø (SFT). Disse medlemmer viser til at SFT ble vedtatt opprettet i juni 2024, med en forvaltningskapital på 15 mrd. kroner som skal investeres i mindre, nordiske børsnoterte selskaper. Disse medlemmer viser til at SFT ble etablert som et bidrag i å etablere viktige arbeidsplasser og sterke miljøer i hele Norge, med alle ringvirkningene det kan gi, og at SFT vil kunne gi viktige arbeidsplasser til Nord-Norge og Tromsø. Disse medlemmer viser til innlegg fra Folketrygdfondets ledelse i forbindelse med høringen på Meld. St. 22 (2024–2025) Statens pensjonsfond 2025, der det ble orientert om arbeidet med ansettelse og oppstart av driften i fondet, og at de første investeringene er ventet i løpet av første halvår 2025. Disse medlemmer imøteser at det blir en særlig omtale av fondets virksomhet i finansmarkedsmeldingen for 2026.

8. Virksomheten til det internasjonale valutafondet (IMF)

8.1 Sammendrag

Det internasjonale valutafondet (IMF) skal fremme samarbeid om det internasjonale monetære systemet, styrke finansiell stabilitet globalt og regionalt og støtte opp under internasjonal handel. IMF fungerer som en kredittunion der medlemslandene stiller deler av sine valutareserver til disposisjon for utlån til medlemslandene. Lånene skal tilbakebetales så snart landets betalingsbalanse og valutasisuasjon gjør det mulig. I mars 2024 passerte risikoavsetningen på IMF's konto for ordinære lån målet som styret har satt for å sikre tilstrekkelige buffere mot finansiell risiko. Det ga rom for justeringer i IMF's utlånsreguleringer og for å redusere lånekostnadene for medlemsland uten å redusere IMF's langsiktige evne til å bistå medlemsland. IMF har fortsatt arbeidet for å styrke rammeverkene for gjeldsrestrukturering, og lanserte sammen med Verdensbanken en strategi for å støtte land som anses å ha

bærekraftig gjeldsnivå, men som har midlertidige likviditetsutfordringer. IMF fortsatte også sitt arbeid for å implementere tidligere vedtatte strategier innen klima, likestilling, teknologi og handel.

8.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

9. Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fra og med finansmarkedsmeldingen for 2026 legge frem tall for bankkonkurransen lokalt og regionalt, både for næringskunder og privatmarked.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen i finansmarkedsmeldingen for 2026 legge frem en evaluering av tiltak for å bedre bankkonkurransen for forbrukerne og en vurdering av behov for ytterligere tiltak.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen i finansmarkedsmeldingen for 2026 beskrive utviklingen i bankmarkedet de siste årene med spesielt fokus på oppkjøp og fusjoner, samt en vurdering av hvordan dette påvirker konkurransen.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Venstre:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sikre at systemrisikobufferkravet fullt ut likebehandler norske og utenlandske bankers eksponeringer i Norge ved at vesentlighetster skelen (beregningsgrunnlag på NOK 5 mrd.) også gis anvendelse for norske banker.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen fremme forslag som ytterligere reduserer bankenes adgang til å ta risiko utenfor kjernevirksomheten.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen uten ugrunnet opphold avvike utlånsforskriften, slik at bankene fullt ut kan vurdere låntakernes betjeningsevne på selvstendig grunnlag.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen så snart som mulig foreslå kredittregulering som sørger for at bankenes totale utlån til bolig begrenses, samtidig som førstegangskjøpernes andel av totale nye boliglån øker.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen utrede virkemidler for å endre sammensetningen av bankenes kreditt på sikt, slik at en mindre andel går til bolig og næringsseidendom og en større andel til annen næring, og komme tilbake til Stortinget med forslag om dette i finansmarkedsmeldingen for 2026.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen i løpet av 2026 komme med forslag til regelendringer for å innføre en maksimal rentedifferanse mellom innskudds- og utlånsrenter.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak som legger til rette for økt bruk av fastrente på boliglån.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å øke finansskatten på overskudd.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen gi Finanstilsynet i oppdrag å jevnlig kjøre stresstester av naturrisiko i tillegg til klimarisiko i norske finansinstitusjoner.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan rammevilkårene for og reguleringen av finansbransjen kan endres slik at de fremmer omstilling og klimakutt, og slik at klima og klimarisiko vektlegges mer i kredittprosessen.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen gjennom sin eierdialog med DNB kreve at banken viser større samfunnsansvar og tilbyr kundene sine bedre rentebetingelser enn i dag.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen fremme forslag som bidrar til at norske banker må øke innskuddsrentene minst like mye som utlånsrentene og at de ikke kan øke utlånsrentene raskere enn innskuddsrentene i etterkant av en renteøkning fra Norges Bank.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen om å utrede et offentlig bankalternativ, enten gjennom å utvide Husbankens rolle i det norske bankmarkedet eller gjennom opprettelsen av en helt ny bank.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen øke nivået på finansskatten for å oppfylle hensikten om å være en erstatning for manglende merverdiavgift på finansielle tjenester, og fremme forslag som sikrer at næringen betaler like mye skatt som annet næringsliv senest i statsbudsjettet for 2026.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen utrede om omfanget av de gjeldende avgrensningene i finansskattens virkeområde er hensiktsmessige, og komme tilbake til Stortinget med forslag til mulige justeringer.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen fremme forslag etter svensk modell om maksimalt tillatte rentesatser og et kostnadstak på samlet tilbakebetaling på usikret gjeld.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å sette i gang arbeidet med et internasjonalt eierskapsregister.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen gjøre omstilling til nullutslippssamfunnet til en del av formålet til Norges Bank.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen i løpet av 2026 opprette en offentlig løsning som kan brukes til kontantutbetalinger til personer eller husholdninger i Norge.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen involvere eksterne eksperter, samt partene i arbeidslivet, tett i arbeidet med å evaluere Norges Banks mandat.

Forslag fra Rødt:*Forslag 24*

Stortinget ber regjeringen sette ned et utvalg for å vurdere nødvendige lovendringer og reguleringer i

møte med store teknologiske utviklinger innenfor finans.

Forslag fra Venstre:*Forslag 25*

Stortinget ber regjeringen snarest legge fram forslag til ny lov om folkefinansiering av næringsvirksomhet (folkefinansieringsloven).

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen gi Finanstilsynet i oppdrag å etablere et eget innovasjonssenter eller tilsvarende etter modell fra den svenske Finansinspektionen.

10. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding II fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding III fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med Finansmarkedsmeldingen for 2026 foreta en helhetlig gjennomgang av rammevilkårene for finansnæringen i Norge og skissere eventuelle behov for å justere disse. Regjeringen skal innhente innspill fra og ha dialog med relevante aktører i næringa om hvilke områder det er hensiktsmessig å prioritere i en slik gjennomgang.

II

Stortinget ber regjeringen følge opp forskriftsendringene rundt valutasikring av andelsklasser og vurdere eventuelle endringer og rapportere tilbake til Stortinget om dette seinest i forbindelse med neste års finansmarkedsmelding.

III

Meld. St. 26 (2024–2025) – Finansmarkedsmeldingen 2025 – vedlegges protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 3. juni 2025

Tuva Moflag

leder

Tellef Inge Mørland

ordfører

VEDLEGG 1

Referat fra åpen høring i finanskomiteen

Finansmarkedsmeldingen 2025

Høring 9. mai 2025 kl. 09:00

Høring med sentralbanksjef Ida Wolden Bache (Sentralbanksjefens redegjørelse ble fulgt av en powerpointpresentasjon)..... *1

Åpen høring i finanskomiteen fredag den 9. mai 2025 kl. 9.00

Møteleder: Tuva Moflag (A) (komiteens leder)

Sak:

Finansmarkedsmeldingen 2025 (Meld. St. 26 (2024–2025))

Møtelederen: Da er klokka 9, og vi kan ønske velkommen til høring i finanskomiteen om Finansmarkedsmeldingen 2025. Høringen starter med sentralbanksjefens redegjørelse, og deretter blir det en felles spørsmålsrunde. Vær så god – sentralbanksjef Ida Wolden Bache.

Høring med sentralbanksjef Ida Wolden Bache (Sentralbanksjefens redegjørelse ble fulgt av en powerpointpresentasjon)

Ida Wolden Bache: Tusen takk, leder, og tusen takk for denne muligheten til å gjøre rede for gjennomføringen av pengepolitikken.

Vi lever i en urolig tid. Det sikkerhetspolitiske landskapet er endret, og det er skapt usikkerhet om rammene for global handel. De siste ukene har vi sett store bevegelser i finansmarkedene, og vekstutsiktene internasjonalt ser ut til å være svekket. Jeg vil komme tilbake til hvordan en global handelskonflikt kan påvirke pengepolitikken her hjemme, men la meg først si litt mer om året vi har bak oss, og de vurderingene vi har gjort.

Vurderingene har tatt utgangspunkt i mandatet vi har fått. Målet er en konsumprisvekst som over tid er nær 2 pst. Samtidig skal vi bidra til at flest mulig har en jobb, og til en stabil økonomisk utvikling.

Da jeg var her i fjor, var inflasjonen på vei ned, men fortsatt klart over målet. Arbeidsledigheten hadde steg noe fra et svært lavt nivå. Styringsrenten var 4,5 pst., etter at vi hadde hevet den mye i årene før.

(Figur: Veksten i økonomien er lav)

Renten har bidratt til å kjøle ned økonomien, og i fjor var veksten i norsk økonomi lav. Husholdningenes forbruk og bedriftenes investeringer utviklet seg svakt, og boligbyggingen fortsatte å falle. Utviklingen i andre deler av økonomien bidro til at den samlede aktiviteten likevel holdt seg oppe. Oljeskattepakken fra pandemien ga en oppgang i investeringene på norsk sokkel. I tillegg var veksten i etterspørselen fra det offentlige høy.

Gjennom fjoråret økte sysselsettingen, og andelen av befolkningen som er i jobb, er høyere nå enn før pandemien. Arbeidsledigheten steg litt videre i fjor, men mindre enn vi hadde sett for oss. Ledigheten er samlet sett nær nivået i perioden før pandemien.

(Figur: Prisveksten avtok gjennom fjoråret)

I landene vi handler med, avtok prisveksten gjennom fjoråret, og etter hvert begynte sentralbankene i flere land å sette styringsrentene ned. Prisveksten avtok raskt også i Norge, og raskere enn vi hadde ventet. Den holdt seg likevel høyere enn målet. Og det var utsikter til at den ikke ville avta like raskt fremover.

(Figur: Lønnsveksten er høy)

Lønnsveksten har steget gradvis de siste årene. For økonomien samlet ble årslønnsveksten 5,6 pst. i fjor. Det var med god margin den høyeste lønnsveksten vi har hatt på 16 år. Lønningene steg også klart raskere enn prisene og bidro til at de fleste fikk bedre råd. Etter flere år med høy prisvekst og økte renter var kjøpekraften per innbygger likevel lavere ved utgangen av fjoråret enn den var ved utgangen av 2019. Med svak vekst i produktiviteten bidro lønnsveksten til å øke kostnadene til bedriftene. Kursen på norske kroner svekket seg litt gjennom fjoråret.

(Figur: Prisveksten holder seg oppe på det vi produserer i Norge)

Prisveksten på varer vi kjøper fra utlandet, har avtatt mye. Det er prisveksten på det vi produserer i Norge, som nå bidrar til å holde den samlede prisveksten oppe.

I rentesettingen gjennom fjoråret var vi opptatt av å finne en god balanse mellom målene våre. Dersom vi satte ned renten for tidlig, kunne prisveksten bli liggende over målet for lenge. På den annen side kunne en for høy rente bremse økonomien mer enn nødvendig. Det ville vi unngå. Mot slutten av fjoråret vurderte vi at vi nærmet oss tidspunktet for å lette litt på bremsen. Vi signaliserte at dersom økonomien utviklet seg slik vi da så for oss, ville renten settes ned i mars i år.

Men det skulle vise seg at økonomien ikke utviklet seg slik vi hadde sett for oss. Prisveksten steg og ble høyere enn vi hadde anslått. Også lønnsveksten viste seg å bli klart høyere enn vi hadde trodd. Det ga utsikter til høyere prisvekst fremover. Da vi nærmet oss rentemøtet i mars, ble det klart for oss at vi måtte holde renten oppe noe lenger for å få prisveksten tilbake til målet innen rimelig tid.

Denne uken møttes Komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet til et nytt rentemøte. Da besluttet vi å holde renten uendret. Det er usikkerhet om den videre økonomiske utviklingen, men går det slik vi nå ser for oss, vil styringsrenten mest sannsynlig settes ned i løpet av året.

Men selv om styringsrenten etter hvert settes ned, må vi være forberedt på at den ikke skal ned igjen til nivåene vi har vært vant til det siste tiåret. Prisveksten har kommet mye ned fra toppen. Det betyr ikke at jobben er gjort. For å bevare tilliten til inflasjonsmålet er det viktig

å fullføre den siste etappen og sørge for at prisveksten kommer helt tilbake til målet.

(Figur: Tollsatsene har økt mye)

Usikkerheten om de økonomiske utsiktene er større enn normalt. Etter presidentskiftet i USA har handelshindringene økt internasjonalt, og det er usikkerhet om det fremtidige handelsregimet.

I begynnelsen av april varslet USA en kraftig opptrapping av tollsatsene. Kina svarte med å heve tollen på varer fra USA, og i dagene som fulgte, ble tollsatsene mellom de to landene hevet ytterligere. Også andre land har varslet høyere tollsatser på import av amerikanske varer. USA har siden utsatt deler av tolløkningene for mange land.

Historiske erfaringer og økonomisk forskning tilsier at økte handelshindringer kan dempe den økonomiske aktiviteten globalt. Usikkerheten om fremtidige tollsatser kan i seg selv føre til at bedrifter utsetter investeringer, og at husholdninger blir mer tilbakeholdne med å bruke penger. Over tid kan mindre handel gi mindre effektive produksjonskjeder, mindre teknologioverføring og lavere produktivitet. Flere analysemiljøer, som Det internasjonale valutafondet, har nedjustert sine prognoser for den økonomiske aktiviteten internasjonalt som følge av handelskonflikten, særlig for USA.

Virkningen på prisveksten er mer usikker. Lavere aktivitet vil på den ene side kunne dempe prisveksten. Økte tollsatser kan på den annen side gi økte priser i landene som innfører toll. Via internasjonale produksjonskjeder kan økte tollar på innsatsvarer i ett land smitte over til prisene i andre land. Virkningen på prisveksten her hjemme vil også avhenge av virkningen på kronekursen.

Økte tollsatser og større usikkerhet har bidratt til store bevegelser i finansmarkedene. Ledende aksjeindekser falt markert i begynnelsen av april, og indikatorer for usikkerhet i finansmarkedet steg. Siden er disse bevegelsene i stor grad reversert.

Amerikanske dollar har svekket seg mot flere valutaer. Forventningene til styringsrentene fremover har falt, og svakere utsikter for verdensøkonomien har trolig bidratt til at også prisen på olje og flere andre råvarer har falt.

Vi må være forberedt på svingninger i finansmarkedene også fremover. I Norges Bank har vi som alltid beredskap og følger markedsutviklingen tett.

I årene bak oss opplevde vi store endringer i enkeltpriser og høy importert prisvekst. Det utløste en debatt om hvordan pengepolitikken skal reagere på prisvekst som skyldes forhold Norges Bank ikke kan påvirke. Vi vet foreløpig ikke hvordan økte handelshindringer vil påvirke prisveksten her hjemme. Handelskonflikten har likevel aktualisert denne diskusjonen. La meg si litt om det.

(Figur: Prisveksten er fortsatt for høy.)

Det er den samlede konsumprisveksten vi skal stabilisere rundt inflasjonsmålet. Den måles ved konsumprisindeksen – KPI. KPI er et mål på utviklingen i folks levekostnader. Men KPI kan svinge mye fra måned til måned som følge av endringer i enkeltpriser. Slike kort-siktige svingninger ser vi i stor grad bort fra. Vi vil normalt bare reagere med renten hvis vi venter at endringer i enkeltpriser vil veltes over i andre priser og lønninger og føre til en bredt basert endring i konsumprisveksten. Da eksempelvis kakaoprisene steg kraftig tidligere i år, ga det liten grunn til bekymring for vedvarende prisvekst. Kakao brukes ikke i produksjon av mange andre varer eller tjenester, og det var dermed liten risiko for at høyere kakaopriser ville veltes over i andre priser.

Hvis prisveksten øker, må vi altså vurdere om vi tror det er midlertidig, eller om det er risiko for en mer varig oppgang. Til hjelp i disse vurderingene ser vi på ulike mål på prisveksten som holder utenom priser som svinger mye. Energiprisene svinger mye, og en viktig indikator på den underliggende prisveksten er derfor KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer, KPI-JAE. Denne indikatoren publiseres av Statistisk sentralbyrå samtidig med KPI. Vi ser også på flere andre mål, og den siste tiden har de indikert en underliggende prisvekst på mellom 3 pst. og 4 pst.

Det er mange priser vi ikke kan påvirke. Det betyr ikke at vi kan se bort fra dem når vi setter renten. For eksempel kan vi ikke påvirke prisene i utlandet, og vi kan ikke påvirke tollsatsene. Men vi kan påvirke ringvirkningene til prisene her hjemme og dermed forhindre at prisveksten blir mer varig. Ved å dempe aktivitetsnivået i økonomien kan vi motvirke at endringer i priser på enkeltvarer smitter over i andre priser og lønninger. Og vi kan påvirke kronekursen. Kursen påvirkes av en rekke ulike forhold som vi ikke kan kontrollere, men også av renten.

Hvis det blir utsikter til at inflasjonen blir klart høyere enn målet, må vi reagere. Hvis vi ikke reagerer, risikerer vi at tilliten til inflasjonsmålet glipper. Da kan kostnadene ved å få prisveksten tilbake til målet bli høye, bl.a. fordi kronen kan svekke seg mye.

Hvis en økning i prisveksten skyldes forhold på tilbudssiden i økonomien, vil vi normalt reagere mindre med renten enn hvis en økning skyldes høy etterspørsel. Vi kan ikke utelukke at en opptrapping av en global handelskonflikt vil føre til en situasjon med utsikter til økt prisvekst og lavere økonomisk aktivitet her hjemme. Vi må da veie hensynet til å få prisveksten tilbake til målet på 2 pst. opp mot hensynet til at flest mulig skal ha en jobb.

Vår tolkning av mandatet er at vi skal legge stor vekt på sysselsettingen – også i situasjoner der prisveksten

avviket mye fra målet. Hensynet til at flest mulig skal være i jobb, vil være viktig også i møte med økt usikkerhet og en mer omfattende global handelskonflikt.

(Figur: Det er usikkerhet om renteutsiktene)

I mars la vi frem en prognose som indikerte at styringsrenten ville avta til 4 pst. innen utgangen av året og gradvis videre de neste årene. I juni vil vi komme med en oppdatert prognose. Prognosene viser hva vi anser som den mest sannsynlige utviklingen for styringsrenten.

De siste årene har vi justert renteprognosene våre mye – fordi den økonomiske utviklingen har blitt en annen enn vi har sett for oss. Et argument mot å publisere en prognose for renten er at den kan oppfattes som et løfte. I en verden som er så usikker som nå, vil noen kanskje spørre om det gir mening å publisere en renteprognose. Vi mener det. Åpenhet om hva vi anser som den mest sannsynlige renteutviklingen fremover, har en verdi i seg selv. Det er dessuten en klar fordel at prognosene vi legger frem for andre størrelser – som inflasjonen og arbeidsledigheten – er basert på den renteutviklingen vi mener er mest sannsynlig. Det gjør det enklere for omverdenen, og dere, å etterprøve oss. Så legger vi stor vekt på å formidle at det er usikkerhet rundt renteprognosen, og vi opplever at denne usikkerheten er godt forstått av analytikere og markedsaktører. Vi gir aldri løfter om renten. Løftet vi gir, er at vi vil sette renten i tråd med mandatet vårt.

Bestemmelsen om pengepolitikken ble sist modernisert i 2018. Siden da har mandatet ligget fast. Det betyr ikke at pengepolitikken ikke har vært gjenstand for evaluering. Utøvelsen av pengepolitikken har blitt evaluert årlig, bl.a. av ekspertgruppen Norges Bank Watch. I Norges Bank oppdaterer vi jevnlig den pengepolitiske strategien vår og tar inn over oss ny kunnskap.

Gjennom perioden vi har bak oss, har det vært viktig at Stortinget og regjeringen har holdt fast ved mandatet for pengepolitikken. Dersom det hadde oppstått tvil om hva som var målet vårt, kunne kostnadene ved å få prisveksten ned blitt større.

Det er likevel fornuftig at også mandatet blir gjenstand for regelmessig evaluering, og i Finansmarkedsmeldingen varsler Finansdepartementet en evaluering av bestemmelsen om pengepolitikken hvert åttende år. Også i flere andre land gjennomgås mandatet for pengepolitikken regelmessig. Det er viktig at slike evalueringer skjer på tidspunkter som er bestemt på forhånd, slik departementet nå legger opp til, og ikke som følge av den aktuelle situasjonen i økonomien.

En evaluering gir anledning til å ta inn over seg ny innsikt. Det vil også kunne styrke den demokratiske forankringen av mandatet for pengepolitikken – også dersom det ikke kommer store endringer. I en evaluering vil det være naturlig å drøfte oppgavene for pengepoli-

tikken og vektleggingen av ulike mål. Et viktig hensyn bør være at det er samsvar mellom målene og de virkemidlene vi har til rådighet. Pengepolitikken har virkemidler til å holde inflasjonen lav og stabil over tid. Pengepolitikken påvirker også produksjonen og sysselsettingen, men på lang sikt er det først og fremst andre forhold som bestemmer disse. Lav og stabil inflasjon er viktig for at økonomien skal fungere godt. Det gir også et best mulig grunnlag for høy sysselsetting over tid.

Som ledd i evalueringen blir Norges Bank bedt om å legge frem en vurdering av erfaringene med den nåværende bestemmelsen om pengepolitikken og av internasjonale erfaringer og forskning om pengepolitikk. Vi ser frem til å gjennomføre oppdraget departementet har gitt oss, og tar fatt på arbeidet umiddelbart.

La meg avslutte. Den svært høye prisveksten har kommet mye ned uten at vi har fått en stor oppgang i arbeidsledigheten. Det finansielle systemet i Norge er robust. Vi har solide statsfinanser, ansvarlige parter i arbeidslivet og et klart mandat for pengepolitikken. Vi må være forberedt på å håndtere turbulente tider fremover, men det har vi et godt utgangspunkt for å håndtere.

Da ser jeg frem til å svare på spørsmålene deres – tusen takk.

Møtelederen: Takk skal du ha for den orienteringen. Foreløpig har jeg fire som er satt opp med spørsmål, og så kan flere tegne seg. Jeg har Tellef Inge Mørland, Mahmoud Farahmand, meg selv og Helge Orten – og der fikk jeg flere. Da starter vi med Tellef Inge Mørland – vær så god.

Tellef Inge Mørland (A): Tusen takk for en god og grundig redegjørelse. Jeg er klar over at vi har møte med sentralbanksjefen i Norge, men jeg vil likevel prøve å utfordre litt på om Norges Bank har gjort seg noen refleksjoner når man ser hva som har skjedd i Sverige, for der har man satt ned renta ganske mye. Den er vel på halvparten av det man har i Norge. De fikk nylig tall for en prisvekst som var lavere enn den vi har i Norge, og for det de vel kaller KPIF, som kom inn noe under forventning, samtidig som den svenske kronkursen vel heller ikke har rast voldsomt som følge av at rentene der er blitt satt ned. Situasjonen er annerledes i Sverige, der de bl.a. har en mye høyere arbeidsledighet, men er det noe i det man har gjort i Sverige når man har kuttet renta, som har overrasket sentralbanksjefen? Er det erfaringer der som dere trekker veksler på, når dere ser hvilken utvikling som har vært i Sverige? Og har det vært mindre utslag når det gjelder prisvekst og den typen ting, etter rentekuttene i Sverige enn det man kunne ha forventet, sett med norske øyne?

Det andre spørsmålet mitt er knyttet litt opp mot boligprisen. Nå er jeg klar over at det ikke er boligprisen

som sådan som avgjør hvordan renta settes, men boligprisene påvirkes jo i stor grad av rentene. Da er mitt spørsmål om sentralbanksjefen kunne komme litt inn på hvilke vurderinger man gjør der, all den tid vi hadde veldig sterke boligpriser i begynnelsen av året, og litt roligere nå. Kutt i renta vil gjerne kunne påvirke bruktboligprisene betydelig, sånn at de går opp, samtidig som en lavere rente kanskje er avgjørende for at man skal få en økt nyboligbygging. I hvilken grad tas det med i vurderingene, og hvordan vurderer sentralbanksjefen eventuelt de effektene som vil komme den dagen man setter ned renta noe, sannsynligvis i løpet av året?

Møtelederen: Vi har såpass god tid at jeg tenker at det kanskje er bedre for sentralbanksjefen å få svare på ett og ett spørsmål, så det ikke blir så voldsomt å samle opp. Er sentralbanksjefen beredt til å svare på dette ganske omfattende spørsmålet på sparket?

Ida Wolden Bache: Jeg er beredt til det. Jeg tror jeg skal begynne med boligprisene. Boligmarkedet er selvfølgelig viktig for norsk økonomi, og det er noe vi følger tett med på i Norges Bank. Vi legger til grunn at det er en sammenheng mellom renten og boligprisene. Våre prognoser fra mars – det er våre siste prognoser – indikerer god vekst i bruktboligprisene både i år og neste år. Det har sammenheng med at det har vært bygget få boliger de siste årene, et kraftig fall i boligbyggingen som gjør at det nå kommer få boliger ut på markedet. Det tror vi vil bidra til å stimulere boligprisveksten. Det er oppgang i kjøpekraften for husholdningene. Vi venter at lønningene vil fortsette å stige raskere enn prisene fremover, og at sysselsettingen holder seg godt oppe. Det, sammen med at renten etter hvert kommer ned, tror vi vil bidra til at boligprisene holder seg oppe. Så vi legger til grunn at det er en sammenheng mellom renten og boligprisene, men også at det er mange andre faktorer som påvirker utviklingen, og det tar vi da etter beste evne hensyn til. Det er selvfølgelig usikkerhet om dette, som det er om andre forhold i økonomien. Vi hadde en sterk prisvekst på begynnelsen av året, som du antyder. Da var prisveksten i boligmarkedet litt høyere enn det vi hadde lagt til grunn, og så har den vært mer avdempet de siste månedene. Boligmarkedet er viktig for pengepolitikken, men det er også selvfølgelig viktig for våre vurderinger av finansiell stabilitet. Det var boligprisene.

Når det gjelder Sverige, er det selvfølgelig slik at vi følger med på utviklingen i andre land, både på pengepolitikken og på den økonomiske utviklingen, men vi setter renten basert på forholdene i norsk økonomi. Det store bildet er jo det samme, at prisveksten har kommet mye ned, både i Norge og i andre land, og at økonomiene har kjølt seg ned, i litt ulik grad. I Sverige har sentral-

banken ventet at prisveksten ville ligge nær målet fremover. Vi tror det vil ta lengre tid å få prisveksten tilbake til målet her, bl.a. fordi lønnsveksten i Norge har steget og vært høy, og høyere enn det den har vært i Sverige. Men vi følger selvfølgelig med på utviklingen og forsøker å lære, både av det som skjer i Sverige, og det som skjer i andre land.

Møtelederen: Da er det Mahmoud Farahmand som har neste spørsmål.

Mahmoud Farahmand (H): Tusen takk for redegjørelsen. Jeg tror nok produsentene av Dubai-sjokolade er litt uenige i kakao-vurderingen.

Tilbake til spørsmålene, jeg har flere spørsmål her. Det kan hende at et par av dem er litt på siden, så hvis sentralbanksjefen ikke vil svare, har jeg forståelse for det.

Det ene handler om beredskap i betalingssystemene og den typen ting. Vi lever i en urolig tid. Den uroligheten handler litt om noen av våre allierte, men det handler også veldig klart om våre ideologiske konkurrenter der ute, som bruker de midlene de har. Vi er et høyteknologisk land og høyt digitalisert. Hva skal til for at vi skal være robuste nok med hensyn til banksystemene, for å kunne stå imot et bredt digitalt utfall dersom det skulle oppstå? Det er spørsmål nummer én.

Spørsmål nummer to handler om norske småbanker, som har helt andre krav til kjernekapital sammenlignet med sine svenske konkurrenter, og ikke minst dette med pilar 2-kravene, som også skiller seg ganske kraftig ut. Kan sentralbanksjefen forklare litt rundt disse kravforskjellene som er satt? Noe av det er politisk styrt, noe av det er fra departementet, og det er jeg fullstendig innforstått med. Men når denne konkurranseforskjellen er så stor, bidrar det til at disse småbankene flytter ut av Norge og etablerer seg i nabolandene våre, for der er kravene noe annet. Hvis svenskene kan ha lavere krav, hva gjør at vi ikke kan ha de samme kravene?

Ida Wolden Bache: Tusen takk for spørsmålene.

Jeg tror at det siste spørsmålet bør stilles til andre enn sentralbanken, så hvis det er i orden for komitélederen, snakker jeg gjerne litt mer om beredskap i betalingssystemet, for det er vi i Norges Bank svært opptatt av.

La meg begynne med å si at vi mener at vi har et sikkert og effektivt betalingssystem i Norge. Det er her som på andre områder slik at det er virksomhetene, de ulike aktørene, som er førstelinjeforsvaret, og vår vurdering er at det jobbes strukturert og systematisk med dette i de fleste virksomheter.

Samtidig mener vi at det er behov for å styrke beredskapen, og da gjelder det særlig overfor de mest alvorlige scenarioene. For dersom vi skulle få svikt i kritiske funk-

sjoner eller i infrastrukturen som betalingssystemet bygger på, kan selv gode beredskapsplaner vise seg å ikke være gode nok. Så der er det behov for en styrking. Det er behov for tiltak fra myndighetene, det er behov for tiltak i næringen selv, og jeg har også understreket behovet for egenberedskap hos hver og en av oss.

Her har det jo nylig kommet en rekke forslag – 18 forslag – fra en arbeidsgruppe som ble nedsatt av Finansdepartementet, hvor også Norges Bank har bidratt. Det er konkrete forslag til hvordan beredskapen i betalingssystemet kan styrkes. Det handler bl.a. om styrking av reserveløsningen for BankAxept og om å opprette en uavhengig beredskap for grunnleggende banktjenester. Vi i Norges Bank har også startet arbeidet med å etablere en uavhengig beredskapsløsning for vårt eget oppgjørssystem. Her er det mange gode forslag på bordet, og så blir jo ikke beredskapen bedre før de tiltakene faktisk er gjennomført.

Som du påpeker, har betalingssystemet vært i rask utvikling. Det er en ny teknologi, nye aktører og samtidig et skjerpet trusselbilde. Så her er det viktig med oppmerksomhet.

Når det gjelder digital motstandskraft, er det vår vurdering at det jobbes systematisk med det i virksomhetene. Vi har vært opptatt av det når det gjelder det som er kjernesystemet i betalingssystemet, nemlig Norges Banks oppgjørssystem, men også i vårt arbeid med tilsyn og overvåking av den finansielle infrastrukturen. Her har vi de siste årene etablert et rammeverk for avansert sikkerhetstesting, basert på det såkalte TIBER-rammeverket, som er etablert i Europa, og som vi mener har gitt veldig verdifull innsikt, og det vil vi fortsette med. Så er det jo nytt lovverk på trappene, det såkalte DORA-lovverket, som vil bidra til å styrke dette arbeidet ytterligere.

Møtelederen: Da har jeg tegnet meg selv. Når det gjelder alle spørsmål som faller inn under området, er det bare å si fra. Det er veldig ryddig og bra.

Det er egentlig en god bro over til mitt spørsmål, som nemlig handler om arbeidsdeling og rolledeling. Jeg synes at sentralbanksjefen i sin egen årstale sa det veldig godt, når det gjelder hvordan det ble tatt imot å sette renten og orientere Finansdepartementet om at man gjør det, at de høflig – det var vel det ordet som ble brukt – takket for orienteringen før det ble kjent at renten enten ble økt eller ble stående stille.

Jeg lurer på om dere har noen vurderinger eller refleksjoner – det er mulig dette går over i det politiske – om utviklingen i andre sentralbanker. Vi har jo fått signaler fra USA om en påvirkning av sentralbanksjefen der, som har skapt uro i markedet, og som igjen er trukket tilbake. Om man skulle se at denne rolledelingen i

land som er viktige for oss, blir satt litt på prøve, hvilken risiko kan det ha for oss? Det er spørsmålet.

Ida Wolden Bache: Takk for spørsmålet.

Vi har sett at nettopp det som oppfattes som å berøre sentralbankens uavhengighet i rentesettingen i andre land, har bidratt til svingninger og usikkerhet i finansmarkedene. Hvis dette skulle tilta i styrke, vil man kunne frykte at man ville få enda større bevegelser i finansmarkedene. Det vil igjen kunne påvirke finansmarkedene og renteutsiktene her hjemme.

Jeg har lyst til å si noe om dette med uavhengighet. Når man snakker om det som sentralbank, er det viktig å understreke at uavhengigheten til sentralbanken ikke er noe politiske myndigheter har delegert av hensyn til sentralbanken selv. Det er et valg politiske myndigheter i mange land har tatt nettopp fordi de mener at det er det mest effektive virkemiddelet for å sørge for prisstabilitet. Det er et viktig hensyn som ligger bak. Det er det som nå utfordres i noen land. At det er debatt om pengepolitikken, slik det har vært i Norge, oppfatter ikke vi som en trussel mot uavhengigheten i rentesettingen her hjemme.

Møtelederen: Takk. Nei, det er slik at det kommer en evaluering, men en eventuell endring av mandatet vil jo være politisk forankret, og det vil være en trygghet for både politikerne og sentralbanken i tiden framover.

Da er det Helge Orten som er neste spørsmålsstiller.

Helge Orten (H): Takk for redegjørelsen.

Jeg vil litt tilbake til potensialet for toll- og handelskrig, som sentralbanksjefen også var innom i sin redegjørelse. Det er veldig sannsynlig at en eventuell handelskrig og økte tollsatser vil bidra til både høyere priser og lavere aktivitet i verdensøkonomien, som også sentralbanksjefen pekte på. Det som er litt interessant i den sammenhengen, er å få høre litt mer om hvordan sentralbanken ser for seg å innrette rentepolitikken i et slikt scenario, for det er jo ikke gitt at renten er et veldig effektivt virkemiddel for å håndtere den typen prisøkninger som knytter seg til tollsatsene. Når sentralbanksjefen vurderer inflasjonen løpende, justerer en gjerne for både endring i offentlige avgifter og energipriser.

Hvordan tenker sentralbanksjefen, i et scenario med i alle fall et potensial for handelskrig, å innrette pengepolitikken framover, gitt at en kan få noe økte tollsatser rundt omkring?

Ida Wolden Bache: Tusen takk for det spørsmålet.

Først vil jeg understreke at det er svært stor usikkerhet om det fremtidige handelsregimet. Noen av de bevegelsene vi ser i finansmarkedene, skyldes nettopp den usikkerheten, men hvis vi ser på økte tollsatser – og igjen

refererer jeg til historiske erfaringer og økonomiske studier – tyder de på at økte handelshindringer vil dempe den økonomiske aktiviteten globalt.

Så er virkningene på prisveksten mer usikre. Det er grunn til å tro at det gir økt prisvekst i de landene som innfører toll, men virkningene i andre land er ikke like entydige, for man kan på den ene siden få lavere aktivitet, og på den andre siden kan man selvfølgelig få smittevirkninger av høyere priser i de landene som innfører toll. Man kan også tenke seg at om noen varer blir ilagt toll i et annet marked, vil disse landene forsøke å selge disse varene billigere i et annet marked. Så virkningene på prisveksten er ikke like entydige.

Det vi så da Det internasjonale valutafondet la frem prognoser nå nylig, var at de nedjusterte de prognosene for veksten i global økonomi, og da særlig for USA. Hvis man ser på global inflasjon, var virkningene mindre, men de oppjusterte prognosene for prisveksten i USA. Så der er ikke virkningen like opplagt. Hvis man ser inn i Norge, vil jo det også kunne avhenge av utviklingen i kronekursen.

Dersom vi skulle få en mer omfattende handelskonflikt der mange land setter opp tollene samtidig, kan vi ikke utelukke at vi får en situasjon med utsikter til høyere prisvekst på den ene siden og lavere økonomisk vekst. Så kan ikke vi påvirke tollsatsene, men det at vi ikke kan påvirke tollsatsene, betyr ikke at vi kan se bort fra virkningene. Vi må da gjøre en vurdering av om dette kan gi opphav til en mer bredt basert oppgang i den samlede prisveksten. Så må vi gjøre de nødvendige avveiningene i pengepolitikken, for vi vil normalt reagere mindre på forstyrrelser på tilbudssiden i økonomien, nettopp fordi det kan gi en avveining mellom de to hensynene – på den ene siden høyere prisvekst og på den andre siden lavere vekst. Det vil vi gjøre med utgangspunkt i mandatet vårt, som sier at vi skal være fremoverskuende og fleksible. Vår tolkning er at vi også skal legge stor vekt på sysselsettingen, også i en situasjon der inflasjonen avviker mye fra målet.

Vi må hele tiden holde fast ved at lav og stabil inflasjon, det at vi får prisveksten tilbake til målet, gir det beste grunnlaget for høy sysselsetting over tid. Så vi må være var for at inflasjonsforventningene kan glippe, nettopp fordi det kan gjøre det mer kostbart å få prisveksten ned igjen senere. Det er den balansegangen vi har stått i de siste årene, og det er den balansegangen vi vil stå i – å veie disse hensynene på best mulig måte.

Møtelederen: Da er det Marie Sneve Martinussen.

Marie Sneve Martinussen (R): Takk til sentralbanksjefen for en god redegjørelse og også god åpenhet om bankens vurderinger.

Jeg merker meg at sentralbanksjefen tar opp det med å publisere rentebaner framover. Mitt klare ståsted er i alle fall at det er veldig godt for debatten i Norge om pengepolitikk, og at det ikke er noen motsetning mellom en uavhengig sentralbank og en politisk debatt om det. Da mandatet ble oppdatert i 2018, var det også med politisk debatt og med politisk uenighet – og til slutt med en politisk konklusjon.

Jeg ser veldig fram til både evalueringen og debatten man skal ha om mandatet framover. Det legger også store forventninger på både politikere, media og andre som skal delta i debatten, for dette er veldig avanserte og sammensatte spørsmål. Jeg regner med at de evalueringene som sentralbanken skal gjøre, kommer til å gi et godt grunnlag for det. Alle disse sammenhengene er jo til vanlig ganske vanskelige, men har vært det spesielt de siste årene – og kanskje de til og med i årene framover kommer til å være enda mer intrikate.

Jeg har to spørsmål, som jeg skal prøve å stille på en tydelig måte.

Det ene er: Sentralbanksjefen viste en graf med forskjellen på prisvekst for norskproduserte varer og tjenester, og for importerte varer og tjenester. Den viste at for de importerte varene og tjenestene hadde prisveksten gått ned mer og var egentlig ganske lav nå, mens de norskproduserte holdt seg høyere oppe. Er det mulig for sentralbanksjefen å si noe om hva man ser på som hovedårsaken til det? De norskproduserte varene vil jo ofte ha importerte innsatsfaktorer. For eksempel er energi en veldig viktig innsatsfaktor, ikke på samme måte som kakao, men som noe som faktisk påvirker alle prisspiraler i samfunnet. Så har vi også lønnsdannelse med en frontfagsmodell. Er det mulig å si noe mer om den forskjellen, som jeg tror kanskje kan framstå som en litt overraskende forskjell?

Det andre er om bolig: Sentralbanksjefen sa også at aktiviteten innen boligbygging har gått ned, men økt aktivitet på andre områder har likevel holdt økonomien oppe. Boligbyggingen er en ganske spesiell aktivitet, også for finansiell stabilitet. Nå svarte for så vidt sentralbanksjefen i stedet at det er indikert god vekst i boligprisene framover, men jeg lurar på om sentralbanken gjør noen vurderinger av konjunktursvingningen på bygging i seg selv som en finansiell ustabilitet, altså at man over tid med lav boligbygging får veldig høy pris, og så får man større svingninger på sikt. Jeg lurar altså på om det er en del av vurderingen, eller om det er boligprisen i seg selv sentralbanken ser på.

Ida Wolden Bache: Tusen takk for spørsmålene.

Den importerte prisveksten har kommet mye ned, men det er selvfølgelig riktig at den innenlandske prisveksten, altså prisen på norskproduserte varer og tjenes-

ter, også påvirkes av internasjonale forhold, bl.a. gjennom den importerte prisveksten på innsatsvarer. Noe av det vi har sett, er at prisene på mange varer som handles internasjonalt, og på energi steg mye. Det ga økte kostnader for bedriftene, som så er blitt veltet over i konsumprisveksten. Dette er noe som tar tid, så det har vi sett gjennom de siste årene. Så er det også virkningene på de importerte varene direkte av den kronekursvekslingen som vi så først og fremst frem mot sommeren 2023, som har holdt prisveksten på importerte varer oppe, men som også i noen grad kan ha bidratt til prisvekst på norskproduserte varer og tjenester.

Vi har hatt en gradvis oppgang i lønnsveksten de siste årene – 5,6 pst. i fjor. Det gir økte kostnader for bedriftene når produktivitetsveksten samtidig er lav. Vi tror det nå bidrar til å holde prisveksten på norskproduserte varer og tjenester oppe, og vi tror det vil bidra til at det tar tid før prisveksten kommer tilbake til målet.

Så nevnte Sneve Martinussen frontfagsmodellen. Litt mer overordnet sett er våre vurderinger knyttet til dette samspillet helt i tråd med konklusjonene som frontfagsmodellutvalget, ledet av Steinar Holden, ga uttrykk for, nemlig at den lønnsdannelsen vi har i Norge, sammen med en fleksibel inflasjonsstyring, som også legger vekt på sysselsettingen, gjør det mulig å få prisveksten ned uten store kostnader i form av økt ledighet. Slik sett har det bidratt til at prisveksten ikke har steget enda mer, og at vi ikke måtte sette renten enda mer opp for å få prisveksten tilbake til målet.

Når det gjelder boligbyggingen, har den falt mye, og vi tror det har betydning for boligprisveksten fremover. Som jeg sa i stad, venter vi nokså god boligprisvekst både i år og til neste år. Vi følger med på utviklingen i eiendomspriser generelt, men også i gjeldsutviklingen når vi vurderer utsiktene for finansiell stabilitet. Så vi tar hensyn til at det er en sammenheng. Vi venter at fallet i boligbyggingen vil bidra til boligprisvekst de neste årene, men det må også ses i lys av at vi har hatt en periode med nokså moderat boligprisvekst, særlig dersom vi ser det i forhold til utviklingen i konsumprisveksten. Hvis vi ser på gjeldsveksten, er det store bildet at den har avtatt noe over tid, og den har de siste årene vært lavere enn veksten i inntektene til husholdningene, slik at gjeldsbelastningen er kommet noe ned.

Vår vurdering er at dette nå i seg selv ikke gir grunn til bekymring for finansiell stabilitet, men det er klart at dersom vi skulle få en periode med veldig rask vekst i eiendomspriser og gjeld, vil det kunne være et hensyn.

Møtelederen: Da er det Eigil Knutsen, som foreløpig er siste inntegnede. Hvis flere ønsker ordet, får man tegne seg under Knutsens spørsmål. Knutsen, vær så god.

Eigil Knutsen (A): Takk til sentralbanksjefen for en god redegjørelse og svar på våre spørsmål. Jeg har to spørsmål.

Det ene er litt i fortsettelsen av saksordførerens spørsmål om Sverige, men jeg utvider det litt til å se på renteforskjellene mellom Norge og andre land, altså eurosonen, USA og flere av våre viktige handelspartnere.

Sentralbanksjefen sa i sin redegjørelse at en setter renten basert på forhold i norsk økonomi. Det er jo klart, men spørsmålet mitt er om ikke sentralbanken også må ta mye hensyn til forskjellen mellom Norges styringsrente og økonomien til våre handelspartnere, i hvert fall over tid, og at den forskjellen ikke kan være for stor. Jeg skjønner at dette virker gjennom valutakursen, men opphavet er jo i stor grad basert på de renteforskjellene og de økonomiske forholdene ute som påvirker norsk økonomi.

Mitt andre spørsmål er om de kortsiktige svingningene. Sentralbanksjefen sa også i redegjørelsen, eller i svaret på et av spørsmålene, at en ikke tar beslutninger basert på kortsiktige svingninger. Jeg skal prøve å stille spørsmålet slik at sentralbanksjefen kan svare på det, for jeg forstår veldig godt at sentralbanksjefen ikke kan referere noe fra rentemøtene, men jeg vil bare bruke rentemøtet og rentesettingen i mars som et eksempel i mitt spørsmål. Rett før, i februar, fikk man en veldig kraftig økning i KPI, og det var litt ulike meninger om hva den kom av. Mars-tallene, og nå april-tallene, som vel kom i dag, har vist at nedgangen har fortsatt, noe som kan tyde på at februar-tallene var en «outlier» – på godt norsk.

Kan sentralbanksjefen si noe om vurderingene i rentekomiteen eller i rentesettingen når det kommer en slik plutselig økning som vi så i februar, og hvordan sentralbanken og rentekomiteen vurderer det?

Ida Wolden Bache: Tusen takk for spørsmålene. Det kan jeg gjøre. Dette er noe vi også forsøker å redegjøre for i komiteens vurderinger som vi offentliggjør sammen med rentebeslutningen.

Det er klart at komiteen brukte mye tid i mars på nettopp å tolke dette pristallet, som var langt høyere enn det vi hadde lagt til grunn. Vår vurdering da var at noe av dette trolig skyldtes forbigående forhold som vi på en måte kunne se gjennom, men ikke alt. Det tror jeg nok de siste tallene – vi har ventet at prisveksten skulle avta igjen – i så måte har gitt oss en bekreftelse på. Det er vanskelige vurderinger. Her var det store endringer i enkeltpriser, som vi har referert til, og det var også usikkerhet om sesongmønsteret, særlig i matvareprisene, som har skiftet mye de siste årene. Det gjør det vanskelig å tolke ett enkelt tall. Derfor må vi se utviklingen mer over

tid. Plassering av påske har også noe å si for den utviklingen. Så ja, det brukte vi mye tid på.

Det vi så gjennom fjoråret, var at prisveksten avtok raskere enn det vi ventet. Da så vi også at prisveksten var lavere enn i de historiske sammenhengene mellom prisveksten og de forklaringsfaktorene vi ofte ser på skulle tilsi, som lønn, produktivitetsvekst og internasjonale prisimpulser, mens når vi kommer inn i dette året og prisveksten stiger igjen, har prisveksten vært mer i samsvar med disse historiske sammenhengene.

Vi skal selvfølgelig nå analysere de tallene vi har fått i dag, grundig. Vurderingen er hele tiden å prøve å se bort fra det som er forbigående, og å fange opp det mer underliggende prispresset. Som jeg viste til: Hvis vi ser på ulike indikatorer nå for underliggende prisvekst, har de den siste tiden ligget på mellom 3 pst. og 4 pst., noe som for oss peker i retning av at det vil ta tid før prisveksten kommer helt tilbake til målet.

Jeg er glad for å få presisere det. Vi følger selvfølgelig med på utviklingen ute og tar hensyn til at utsiktene for norsk økonomi i stor grad påvirkes av det som skjer i verden rundt oss, og også selvfølgelig hva andre sentral-

banker gjør, nettopp fordi renteforskjellen mellom Norge og utlandet har betydning for utviklingen i kronekursen og dermed for utsiktene for prisveksten her hjemme. Så det tar vi naturlig nok hensyn til.

Og ja, vi har handlingsrom i pengepolitikken til å avvike fra det andre sentralbanker gjør, men over tid kan vi ikke ha en vesentlig forskjell mellom rentenivået her hjemme og det våre handelspartnere har.

Møtelederen: Takk til Ida Wolden Bache for en veldig god presentasjon og for gode svar på våre spørsmål. Det har vært en interesse også for kakao blant komiteens medlemmer. Undertegnede kan si at det i hvert fall for egen del har noe med forbruksmønsteret å gjøre, så disse kakaoprisene har slått inn i økonomien.

Vi takker for oppmøtet. Vi tar en pause i høringen fram til kl. 10.30. Det blir en litt lengre pause, men det er av hensyn til det oppsatte programmet og dem som kommer. Da takker vi for denne runden, og så pauser vi høringen i ca. 40 minutter.

Ida Wolden Bache: Tusen takk til dere.

Høringen ble avbrutt kl. 9.49.

Statsråden

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

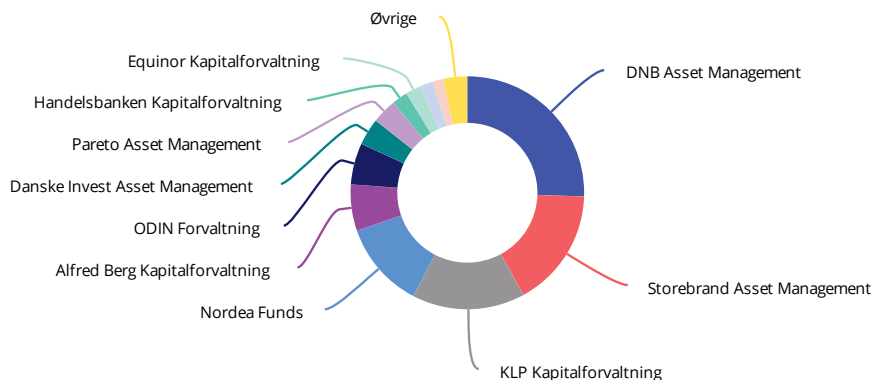
25/135-

27. mai 2025

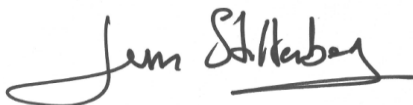
Meld St. 26 (2024-2025) Finansmarkedsmeldingen 2025 - rettebrev

Jeg viser til Meld St. 26 (2024-2025) *Finansmarkedsmeldingen 2025*.

I avsnitt 4.2.4., s. 49 viser figur 4.1 markedsandeler for forvaltningsselskaper for verdipapirfond, målt etter forvaltningskapital. Forvaltningsselskapet med den største markedsandelen, DNB Asset Management, har ved en feil ikke kommet med i figur 4.1. Rett figur 4.1 skal se slik ut:

Med hilsen

Jens Stoltenberg

